

ISSN 1857-0798

NOI

REVISTĂ PENTRU COPII ȘI ADOLESCENȚI

ZĂPADA AȘTEPTATĂ

Vladalina COSTIN, 13 ani
Scoala de Arte Mereni, Anenii Noi

Dulci, neprihănite ați fi rămas,
Dacă ați fi ignorat pe cel pizmaș,
Un mediu corupt.

pag. 1-5

Trăia modest, adesea având în buzunar doar banii suficienți pentru un dîneu.

pag. 28

... romanța, care alină toate dorurile știute și neștiute.

pag. 30-31

Mereu am avut o dragoste aparte pentru hainele din lână. Le asociiez cu iernile din copilăria mea, când, împreună cu bunica, făceam ghemulete colorate de lână, ca mai apoi să-mi incompletească din ele mănuși, fulare, căciuli.

pag. 33

februarie
2, 2020

FRUMOASA IARNĂ

Frumoasă ca o crăiasă,
Iarna iarăși a sosit,
A cernut peste ogradă
Sloi de gheăță și zăpadă...

Frumoasă ca o poveste,
A pictat dantelă-n geamuri,
Transformând în flori de gheăță
Fulgi cernuți de printre ramuri.

Frumoasă ca o mireasă,
Gerul iernii a adus
Sub zăpada-i luminoasă
Gheăță multă, săniuș...

Elisabeth FĂRÂMĂ, cl. a II-a
LT M. Cervantes Saavedra, Chișinău

PODEȚ PESTE APĂ

Valerie VOLONTIR

ÎMBLÂNZIREA PEGASULUI NĂRĂVAŞ

Bianca SCURTUL, 16 ani (Chişinău). Schimbându-ţi genul literar, trecând de la proză la poezie, oricum rămâi în zona scrisului, unde, în afară de rafinamentul lingvistic, mai e nevoie de inteligență, spirit de observație, fantezie, viziune proprie. Pe toate le ai cu prisosință. Felicitări! Fabula poate e puțin stufoasă. Ea, de fapt, nu suferă niciun cuvânt în plus, e esențializată. Într-un context mai larg, Ezra Pound nota: *Poezia este un limbaj redus la esențele lui*.

Stela LEŞAN, cl. a IX-a (Rublenița, Soroca). Ne-ai pus în față unui gheizer în devenire. Croindu-și drum, el mai împrăștie și pietre și e greu să-i urmărești conturul din cauza abundenței de vaporii. Pentru început, am ales spre publicare trei strofe din poemul *Autumnală*. Altfel, dai dovedă de fantezie, vîi cu formulări inedite și, uneori, chiar riscante. Se întâmplă că ele să iasă din perimetru poemului ca sula din sac, să-i afecteze coerența. Dar un efort, pe care credem că îl vei depune, te va ajuta să îmblânzești pegasul nărăvaș. Succes în continuare.

Sanda POSTICA, cl. a VIII-a (Bardar, Ialoveni). Poemul este cursiv, am spune chiar elevat. Fiind ușor descriptiv, el e salvat totuși de consecvența și convingerea expunerii. Are o notă personală.

Sorina GANDRABUR, cl. a IX-a (Glinjeni, Soldănești). Rezistă doar un fragment. Dar memorabil.

Ana ŞEVCIUC, cl. a VII-a (Soldănești). Am „salvat” numai două strofe din poezia *Mama*. În rest, sunt declarații neacoperite artistic și locuri comune. O temă atât de importantă presupune o atitudine foarte responsabilă. E bine să citești poeziile lui Grigore Vieru și ale altor poeti, inclusiv străini, despre mamă, să-ți lărgești orizontul artistic. Apoi să revii, pomind de la propriile emoții, observații și trăiri.

Elisabeth FĂRÂMĂ, cl. a II-a (Chișinău). *Frumoasa iarnă* e un început curajos. Încearcă să abordezi și alte subiecte din realitatea imediată, din gândurile care te frământă.

Nicoleta GUȘTIUC, cl. a IX-a (Cotul Morii, Hâncești). Ca de obicei, în eseul *Îmi va fi dor de voi*, reușești să transfigurezi aparent banalele cuvinte de rămas-bun într-un veritabil inventar, să treci în revistă stări și întâmplări cu un ochi care plângă și un ochi care râde, să te ițești peste gardul timpului în viitor. Ai trasat o linie roșie a timpului. Ai făcut-o palpabilă. Pentru cei care vor citi acest eseu. Pentru cei care prețuiesc ceea ce avem mai scump – timpul.

E la îndemâna literaturii să dezvăluie cititorilor lucruri la care aceștia nu s-au gândit niciodată, menționa Mario Benedetti.

Cristina CODA, cl. a X-a (Puhoi, Ialoveni). *Tu ești cel care trebuie să găsești frumosul chiar și în cea mai întunecată pată de culoare* este doar una dintre afirmațiile tranșante din eseul în care încerci să ne faci să gândim pozitiv, să ne poziționăm astfel încât să vedem partea bună a lucrurilor și, chiar mai mult, să contribuim la afirmarea ei. E un eseu miezos, necesar autoafirmării.

Lucrări interesante, dar care mai necesită efort pentru a fi publicate ne-au trimis Teoctista COLȚĂ, cl. a VII-a (Cărpineni, Hâncești), Daniel RANGU, cl. a VII-a (Gura Căinarului, Florești) și Irina VOLOȘCIUC, cl. a IX-a (Crasnoarmeiscoe, Hâncești).

Nu numim autorii cu texte ocasionale sau modeste, totodată, îi sfătuim să insiste și să revină.

Vă dorește inspirație și succes

Leo BORDEIANU

PLOUĂ

Plouă cu cuvinte,
Plouă cu vise,
Iar tu în andante
Stai pe axa de abscise.

Plouă cu tine,
Plouă cu mine
Și ploaia anihilazează
Această iubire.

MI-E GREU

Mi-e greu să te privesc, iubire,
Cum fugi cu pas domol spre viitor,
Cum te agăță de ultima speranță,
De parcă încă-mi este dor.

Mi-e greu să te urăsc, iubire,
Căci doar pe tine-alături te doresc.
În taina veșnică a primăverii
Vreau să te-admir ca pe un dar ceresc.

Daria TARLAPAN, cl. a XI-a
LT G. Coșbuc, Bălți

MAMA

Un răsărit frumos de soare,
Magnifică albă ninsoare,
Frumoasă a rouăi dalie,
Din raze – o medalie.

E zâna care ne-a vegheat,
E zâna care ne-a cântat.
Care ne-a dat viață pe pământ,
E MAMA – înger drag și sfânt.

Ana ȘEVCIUC, cl. a VII-a
LT A. Mateevici, Șoldănești

PROMISIUNE

Dorul uită din ce suntem făcuți –
Din iubire sau, poate, din trădare.
Îți promit că n-o să te uit,
Fiindcă nu suntem sculptați din uitare.

Sorina GANDRABUR, cl. a IX-a
GM M. Volontir, Glinjeni, Șoldănești

MĂTURA BUNICII

Eugenia ȚURCAN, 12 ani
Școala de Arte Costești, Râșcani

NOAPTE SENINĂ

Danielă COȘCIUG, 12 ani
Gura Camencii, Florești

AUTUMNALĂ

Din ochii cuiva aștept toamna –
Tablou indispensabil vietii,
Doar prezența ta îmi poate vindeca rana,
Doar adierea ta din timpul dimineții.

Colorează pereții sufletului meu,
Acoperă-mi corpul cu frunze,
Nu mă dezamăgi, nu mă lăsa mereu
Să mă simt singură, să caut soluție.

Ți-ai imprimat tabloul în ochii mei,
Ai în monotonie o esență de speranță,
Un imbold, ce poate schimba structura teoremei
Visurilor neîmplinite de altădată.

Olga DOROGAN, cl. a IX-a
GM Rublenița, Soroca

ÎMI VA FI DOR DE VOI

Era bine și cald, atingerea lor măngâietoare îmi alunga toate grijile, însă orice lucru frumos își găsește repede sfârșitul.

Anii trec repede, nici nu-ți dai seama cum te află la un pas de maturitate, ce-i drept, un pas cam mare. Așa m-am regăsit eu în cabinetul de limba română, cu portretul lui Bacovia în stânga mea. Mă uitam pe fereastra mare. Afară totul era pus-tiu. Aseară înghețase. Sub talpa papucului ultimele frunze tomnatice scârțiau anevoie. Profesoara vorbea mult și răspicat, aparent întreaga clasă se află într-un fel de moleșeală cronică. Spre deosebire de zilele lungi și gălăgioase cu care eram obișnuită, acum era liniște, o liniște asurzitoare căre mă deruta complet. Afară-i frig. Și Bacovia, gânditor, în veșnică lui amintire păstrată în poza înrămată. Și eu, gânditoare, cu caietul de limbă română deschis și priviri întrebătoare.

Nouă ani trec repede, neașteptat de repede. Mai ieri eram în clasa I. Îmi aduc aminte perfect. Timidă și sfioasă cum eram, am dat împreună cu un „gigant” din a noua primul sunet de clopoțel din viața mea. Am trecut prin multe clipe de atunci. Unele triste, altele vesele, dar de cele mai multe ori au fost frumoase. Acum, că mă răzbește melanconia despărțirii, îmi dau seama că cele câteva ore petrecute zilnic la școală înseamnă mai mult decât a învăța sau a-ți forma competențe pentru viață. Școala e locul unde îți faci primii prieteni.

Colegii de clasă sunt, poate, unicele persoane care te știu bine, care te-au văzut în ipostaze scandaluoase sau în cele mai negre timpuri ale tale. Cu toate că sunt conștientă de apatia persistentă dințre noi, de remarcile dureroase pe care ni le facem din pură plăcere, de micile grupuri de prieteni, care, sincer, nici nu se potrivesc între ei, dar do-mină atmosfera școlară, știu că în adâncul sufletului îmi va fi dor de ei.

Acum realizez că sunt cine sunt azi datorită lor. Ei mi-au cizelat personalitatea, mi-au tăiat rădăcinile firave și m-au făcut să zbor spre necunoscut. Datorită lor acum sunt mai puternică, mai hotărâtă, mai fermă. Nu mă joc și nici nu îmi place să fiu „jucată”. Ei mi-au dezvoltat acea latură haină și bestială, care trece peste tot și toate, pentru a obține ceea ce vrea, așadar le mulțumesc. Mi-am dat seama că prezența lor în viața mea nu e nimic altceva decât umbra trecutului care mă urmărește. Acum, față în față cu despărțirea, simt cum se rupe o bucată din mine și rămâne cu ei, cu fiecare în parte. Am impresia că o să mă pot regăsi cu adevărat doar atunci când vor fi lângă mine. Dru-murile vietii însă înstrăinează chiar și cele mai apropiate persoane. Ne dăm seama prea târziu

de importanța persoanelor din jurul nostru. Mă doare, mă frige gândul că în anul viitor n-o să le mai văd zâmbetele largi, n-o să le mai simt brațele primitoare în dimineațile reci de toamnă, n-o să le mai aud vocile puternice și mature. Ei m-au acceptat așa cum sunt, cine știe cum o vor face alții. La urma urmei, așa cum mi-a spus o colegă, avem mereu două fețe, una e știută de toți, cealaltă – doar de inima noastră. N-a mai rămas mult și vom pleca de aici, de acasă, de lângă cei care ne iubesc cel mai mult, de lângă locurile în care ne-am făcut atâtea amintiri. E greu, dar această despărțire este inevitabilă.

În curând ne vom găsi și noi o cale: noi, cei care ne-am răzvrătit împotriva societății, noi, cei cu visuri mari și speranțe puține. În ciuda faptului că vreau să vă urăsc, că vreau să uit pentru totdeauna de voi și de amintirea voastră, nu pot. Mi-ati intrat prea adânc în suflet. Îmi va fi dor de voi și de anii care au zburat mult prea repede. Până la urmă, orice început are un sfârșit...

Nicoleta, pentru unica și nesăbuită promoție 2020 din C. E. Cotul Morii.

Nicoleta GUȘTIUC, cl. a IX-a
Complexul Educațional Cotul Morii, Hâncești

Nicoleta GRIGORAS, 14 ani
CRCC Luceafărul, Basarabeasca

PRIMUL DEZGHEȚ

Dezghețul este ciudat. E o atemporalitate neobișnuită, ce leagă viața și mișcarea naturii, când primele impulsuri ale vietii noi, care nu sunt distincte, pătrund brusc în monotonia iernii, și gheții și zăpezii.

Cerul este gri, pământul e gri, pădurea este gri. Peste tot domnește tristețea. Însă, în aer nu se mai simte înghețul, ci o umedeală rece. Aceasta ne arată clar că gheata va fi stricată în curând, zăpada va deveni subțire, totul va fi umplut de o mișcare calmă.

Umiditatea și epuizarea florii și a frunzelor – un angajament al revenirii la viață, al reînnoorii complete a trupului și a sufletului.

Daria POJAR, cl. a IX-a,
Viișoara, Ștefan-Vodă

DEDUCȚIE

Timpul trece, dar nimic din ceea ce a fost în trecut nu se sterge. Pentru a învinge greutățile din viitor, ai nevoie de putere. Pentru a fi un om puternic, trebuie să ai încredere în tine însuți. Încrederea o obții atunci când cineva te ajută și te sprijină.

Acea persoană trebuie iubită din toată inima, cu adevărat.

Jasmine CECHINA, 12 ani
Cobani, Glodeni

LĂNTIȘOR COLORAT

Andrei BESPALÎI, 12 ani
Școala de Arte Costești, Râșcani

EU – INVIZIBILĂ

Intr-o zi, am găsit la mama în sertar o pălărie. Credeam că este o pălărie simplă, de protecție solară. Dar când am probat-o și m-am uitat în oglindă, am descoperit că nu mă reflectam.

Am decis să mă duc la școală purtând pălăria. Toți profesorii întrebau dacă știe cineva unde-s, deoarece rucsacul era prezent, dar eu nu. Apoi m-am întors acasă. Mama și-a dat seama de borboata, căci avea în ochiul drept o lentilă specială. Tata și fratele meu au rămas surprinși de ceea ce au văzut. și de atunci toti mă cheamă *fata invizibilă*. Mai mult, am stabilit recordul mondial la jocul de-a văzut ascunselea!

Alexandrina SERBUL, cl. a V-a
LT L. Blaga, Tiraspol

ÎNGÂNARE

Tatiana ILUȚĂ, 14 ani
Școala de Arte Cocieri, Dubăsari

FLORI DE GHEAȚĂ

Arina ȘMATOC, 10 ani
CRCCA Căușeni

MĂRGĂRITAR DE ROUĂ

Jn fiecare zi trebuie să deschidem ochii și să spunem: „Azi va fi mai bine...”

Chiar dacă uneori își fac apariția unele neplăceri, nu trebuie să ne lăsăm pradă emoțiilor și să cedăm, dar să ne umplem de putere, să ne ridicăm și să mergem mai departe.

Tu ești cel ce trebuie să găsești frumosul chiar și în cea mai întunecată pată de culoare și să-i oferi un clarobscur delicat. Întotdeauna există o soluție, indiferent de situație. Nu există problemă fără răspuns.

Atunci când treci printr-o perioadă grea, oprește-te pentru câteva clipe, închide ochii și imaginează-ți că ești undeva departe, printre stelele rătăcitoare. Acolo în lumea ta, în infinitul tău, te vei simți cel mai bine.

Trezindu-te din vis, îți vei da seama că e dimineață și vei merge să absorbi razele soarelui și să observi roua florilor până când nu a topit-o astrul cel mare. În fiecare picătură va iriza o pinacotecă. Si în acele momente vei sesiza cât infinit ascunde un mărgăritar de rouă.

Uneori totul e la picioarele tale, înaintea ochilor tăi. Tu doar deschide-i și ai grija pe unde păsești. Astfel, vei ajunge dincolo de vizorul infinitului cosmic în concordanță cu materialele interstelare. Iar dacă nu vei ezita, vei deveni o supernovă pe cerul cuiva. O steară ce nu va dispărea niciodată, transformându-se într-o gaură neagră.

Cristina CODA, cl. a X-a
LT Gh. Palade, Puhoi, Ialoveni

FLOARE DE ZĂPADĂ

Atunci când zăpada se aşterne peste pământ,
îmi pot închipui că pășesc peste nori.

Takayuki IKKAKU

Când ninge, se scutură pe pământ livezile înflorite ale cerului.

Elena STAN

Copiii scriu pe zăpadă numele mamei cu atâta bucurie, de parcă dânsii au descoperit numele ei și strălucirea zăpezii.

Grigore VIERU

Niciun fulg de zăpadă nu cade niciodată acolo unde nu trebuie.

Proverb japonez

Sfaturile sunt asemenea zăpezii. Cu cât se aşază mai domol, cu atât rezistă mai mult și pătrund mai adânc în minte.

Samuel Taylor COLERIDGE

Niciun fulg de zăpadă din avalanșă nu se simte vinovat pentru catastrofa pe care o aduce.

Stanislaw Jerzy LEC

Zăpada e scheletul apei, fragil ca un sicriu de vioară.

Gheorghe TOMOZEI

Zăpada și adolescența sunt singurele probleme care dispar dacă nu le acorzi atenție un anumit timp.

Earl WILSON

Înainte de a iubi, învăță să mergi prin zăpadă... fără a lăsa urme.

Proverb turcesc

Floarea albă de zăpadă, osul luminii.

Nichita STĂNESCU

Nu te plângă de zăpada de pe acoperișul vecinului, atâta vreme cât intrarea în propria-tă casă este înzăpezită.

CONFUCIUS

CLEPSIDRA CU NOROC

Uneori timpul pare că e frate cu infinitul, alteori, pare că zboară pe aripile unei păsări călătoare, însă noi trebuie să prețuim fiecare clipă și să trăim fiecare zi de parcă ar fi ultima.

Am auzit mulți oameni, spunând că nu le place iarna și că doresc să se termine cât mai repede. Dar ei nu iau în calcul că, odată cu treerea iernii, trecem și noi. Ar trebui, totodată, să deschidă ochii și să se bucure de frumusețile ei...

Era o zi adevărată de iarnă. Totul era alb, miriade de fulgi fiind așternuți pe pământ și altii noi căzând din cer. Copacii erau îmbrăcați în haine împărătești și casete și-au pus căciuli. Mergând spre școală, ceva îscoditor mă

săteni. Spre surprinderea mea, ei au fost absolut de acord. Chiar din ziua următoare, am început pregătirile. Fiecăruia dintre noi i-a revenit câte o sarcină. După cum bine știm, lucrul în echipă întotdeauna e productiv și plăcut. În câteva zile totul a fost gata.

Și uite că a sosit ziua mult așteptată de noi. Dar, când am ieșit să văd cum e vremea afară, m-am întristat puțin, deoarece zăpada era mult prea mare pentru a putea merge la săniuș. Tuturor ne era frică că va trebui să anulăm săniușul, însă nu puteam face asta, mai ales după ce am făcut un anunț public. Atunci, am fost nevoiți să venim cu câte o propunere. Au fost multe, dar nu rezolvau nimic.

În acel moment ne-am gândit cu toții să ne adresăm unei persoane mai în vîrstă. Speranța noastră se măsura cu o clepsidră, deoarece erau foarte puține șanse ca persoana la care ne-am adresat să ne ajute pentru o asemenea joacă copilărească. Timpul trecea, ora indicată în anunț se apropiava cu pași rapizi, iar noi nu aveam niciun răspuns de la singura salvare.

În acel moment, telefonul meu a început să fredone, iar când am primit la ecran, era exact numărul pe care îl așteptam de atâtă timp. Și atunci, ce credetă...? Răspunsul a fost unul pozitiv. În puțin timp, pistă a devenit numai bună pentru a alunea săniușele noastre.

Până s-a lăsat seara, s-au adunat foarte mulți oameni, inclusiv maturi, adolescenți, copii. Ne-am distrat pe cinstă cu toții până la o oră foarte târzie, nici că ne lăsam duși acasă. În acea zi totul s-a petrecut atât de repede, dar, totodată, atât de frumos.

Cristina CODĂ, cl. a X-a

LT Gh. Palade, Puhoi, Ialoveni

PĂDUCEL ÎN IARNĂ

**Daria POJAR, cl. a IX-a
Vișoara, Ștefan-Vodă**

frământa. Îmi venise o idee palpitantă de a crea ceva distractiv și memorabil. Ajunsă la școală, le-am povestit colegilor gândul meu. Doream să organizăm un derdeluș grandios și să facem un anunț public, pentru a chema mai mulți

INVITAȚIE LA LECTURĂ

Patria, glia și neamul sunt valori sacre ale poporului nostru. Leonida Lari este cea care le-a promovat, adăugând dragostea de limbă și poezie.

A fost o luptătoare, apărătoare a demnității naționale. A început lupta de eliberare și reîntregire națională alături de minunatii poeti Grigore Vieru, Dumitru Matcovschi, Nicolae Dabija, și alții. Este un exemplu demn de urmat pentru generațiile tinere. Ea ne bucură cu scrierile sale uimitoare. O poezie care ne marchează copilăria este *Pâinea*, prin care autoarea ne dă o lecție de viață, de empatie și omenie.

Creațiile sale nemaiînăloșite te fac să iubești mai mult această palmă de pământ și oamenii săi. Trezește în noi pasiunea pentru lectură și pentru lumea din jur. Autoarea vede în oameni ființe trecătoare, slabe, triste, dar iubitoare de neam, luptând pentru libertate, pentru reunirea neamului românesc.

Leonida Lari împerechează cu șicusință cuvintele, dându-le viață pentru noi, făcându-le să vibreze în reflectiile sufletului însetat după lectură. Să o citim pe Leonida Lari!

Cătălina POJOGA, cl. a VII-a

GM Al. Donici,

Ciuciuleni, Hâncești

PRINTRE FILE

CHESTIONAR

1. Îți place să citești?
2. Îți amintești care a fost prima carte citită de tine?
3. Care este cartea ta preferată?
4. Ce efect are lectura asupra stării tale?
5. Mergi deseori la bibliotecă? Dar la librărie?
6. Cum alegi o carte: după copertă, titlu sau conținut?
7. Te consulți cu cineva înainte de a citi o carte?
8. S-a întâmplat vreodată să te dezamăgească recomandarea cuiva privitoare la o carte? Despre ce era cartea respectivă?
9. Recomanzi cărțile care te-au impresionat prietenilor, colegilor tăi de clasă?
10. Ai o bibliotecă personală?
11. Primești cărți în dar? Tu obișnuiești să dăruiești cărți?
12. Ce aforisme sau citate despre carte cunoști?

RĂUL – UN BUMERANG

Jn numărul trecut v-am invitat să vă pronunțați asupra unui subiect care ar trebui să ne preocupe pe toți – bunătatea. Și, pentru a o scoate mai bine în evidență, am hotărât s-o punem pe cântar vizavi de opusul ei – răutatea.

Ne bucurăm că și de această dată ați dat dovedă de receptivitate și ne-ați trimis răspunsuri inspirate la chestionarul din nr. 11, 2019, cu titlul *Nu fi rău!*

2. Din păcate, am întâlnit mulți oameni răi.
5. Nu cred că răutatea trebuie răsplătită cu aceeași monedă. Eu întotdeauna mă port frumos chiar și cu cei care m-au nedreptățit.
11. Șarpele doarme, dușmanul nu; Răutatea este ceva cu voie; Răutatea începe acolo unde se sfârșește omenia; O persoană rea e ca și o fereastră murdară, nu lasă niciodată soarele să pătrundă în ea.

**Mihaela MITCO, cl. a VII-a
Cușmirca, Șoldănești**

3. Cred că răutatea unui om pornește din familie, deoarece părintii sunt imitați de copiii lor.
6. Pentru a nu fi rău, omul trebuie să posede înțelepciune, iubire, credință, răbdare.
7. Răutatea este un subiect actual pe care îl discut acasă împreună cu părintii și la școală cu diriginta, în cadrul orelor de dezvoltare personală.

**Teoctista COLȚA, cl. a VIII-a
Cărpiniș, Hâncești**

5. Nu trebuie să răsplătim răutatea cu aceeași monedă, deoarece răul este un bumerang și într-o zi se întoarce.
8. Cu siguranță, orice om rău poate fi schimbat în bine. Aceasta trebuie influențat pozitiv și motivat să devină mai bun.

**Dumitrița CHIRIȚA, cl. a VI-a
Ignăței, Rezina**

Așteptăm răspunsurile voastre în decurs de 20 de zile de la apariția revistei. Autorii celor mai interesante răspunsuri la chestionar vor fi desemnați și premiați în numărul 12, 2020.

1. În viziunea mea, un om poate fi considerat rău atunci când este indiferent față de ceea ce se întâmplă în jurul său și îi pasă doar de sine.
9. Câinele care latră sau mușcă nu este neapărat unul rău. Acesta este modul lor de a se apăra.
10. Cunosc mai multe personaje negative, dar cel mai mult m-a impresionat istoria vietii lui Ion din romanul omonim de Liviu Rebreanu.

**Maria CERBU, 15 ani
Bobeica, Hâncești**

3. Răutatea unui om pornește de la singurătate, frică, nefericire, de la limitele pe care nu le poate depăși. De cele mai multe ori un vis neîmplinit și invidia îi influențează negativ comportamentul.
10. Lică Sămădăul din nuvela *Moara cu Noroc* de Ioan Slavici; Calistrat Bogza din romanul *Baltagul* de Mihail Sadoveanu.

**Tatiana MACARI, 17 ani
Chișinău**

4. Am întâlnit oameni care mi-au făcut rău. Și totul din cauza invidiei.
8. Cred că răutatea are leac. Viața îți oferă multe șanse să te schimbi în bine.
11. Rar se întâmplă ca oamenii să fie fericiți. Se otrăvesc cu propria lor răutate; Nu face rău și acesta va înceta să existe.

**Gabriela POPENCO, 15 ani
Cioburciu, Ștefan-Vodă**

Ion BARBU

Născut Dan Barbilian; n. 19 martie 1895, Câmpulung – d. 11 august 1961, București. Este unul dintre cei mai importanți poeți români interbelici, reprezentant al modernismului literar românesc. Studiază matematică la Facultatea de Științe din București (1914-1921). În anul 1929 își susține teza de doctorat. Din 1936 este membru titular al Academiei de Științe din România.

Debutul său literar a fost declanșat de un pariu cu Tudor Vianu. Plecați într-o excursie la Giurgiu în timpul liceului, Dan Barbilian îi promite lui Tudor Vianu că va scrie un caiet de poezii, argumentând că spiritul artistic se află în fiecare. Din acest „pariu”, Dan Barbilian își descoperă talentul și iubirea față de poezie.

Volume de poezii: *După melci*, 1921; *Joc secund*, 1930.

JOC SECUND

Din ceas, dedus adâncul acestei calme creste,
Intrată prin oglindă în măntuit azur,
Tăind pe încarcarea cirezilor agreste,
În grupurile apei, un joc secund, mai pur.

Nadir latent! Poetul ridică însumarea
De harfe resfrate ce-n zbor invers le pierzi
Și cântec istovește: ascuns, cum numai marea
Meduzele când plimbă sub clopoțele verzi.

MOD

Te smulgi cu zugrăviții, scris în zid
La gama turlelor acelor locuri,
Întreci orașul pietrei, limpezit
De roua harului arzând pe blocuri,

O ceasuri verticale, frunți târzii!
Cer simplu, timpul. Dimensiunea, două;
Iar sufletul impur, în calorii,
Și ochiul, unghi și lumea-aceasta – nouă.

– Înaltă-n vânt te frângi, să mă aștern
O, iarba mea din toate mai frumoasă.
Noroasă pata-aceasta de infern!
Dar ceasul – sus; trec valea răcoroasă.

GRUP

E temnița în ars, nedemn pământ,
De ziua, fânul razelor înșală;
Dar capetele noastre, dacă sunt,
Ovaluri stau, de var, ca o greșală.

Atâtea clăile de fire stângi!
Găsi-vor gest închis, să le rezume,
Să nege, dreaptă, linia ce frângi:
Ochi în virgin triunghi tăiat spre lume?

UMANIZARE

Castelul tău de gheăță l-am cunoscut gândire:
Sub tristele-i arcade mult timp am rătăcit
De noi răsfrângeri dormic, dar nicio oglindire,
În stinsele cristale ce-ascunzi, nu mi-a vorbit.

Am părăsit în urmă grandoarea ta polară
Și-am mers, și-am mers spre caldul pământ de miazăzi,
Și sub un pâlc de arbori stufoși, în fapt de seară,
Cărarea mea, surprinsă de umbră, se opri.

Sub acel pâlc de arbori sălbăteci, în amurg,
Mi-am apărut – sub chipuri necunoscute mie,
Cum nu erai acolo, în frigurosul burg,
Tu, muzică a formei în zbor, Euritmie!

Sub înflorii arbori, sub ochiul meu uimit,
Te-am resorbit în sunet, în linie, culoare,
Te-am revărsat în lucruri, cum în eternul mit
Se revărsa divinul în luturi pieritoare.

O, cum întregul suflet, al meu, ar fi voit
Cu cercul undei tale prelungi să se dilate,
Să spintecă văzduhul și – larg și înmiit –
Să simtă că vibrează în lumi nenumărate...

Și-n acel fapt de seară, uitându-mă spre Nord,
În ceasul când penumbra la orizont descrește
Iar seara întârzie un somnolent acord,
Mi s-a părut că domul de gheăță se topește.

ÎNFĂȚIȘARE

Pudrează râul tragic în oglindă,
Cu de-amănuntul, cristalin, de bal;
Săltate-n coc, volutele să prindă
Perucii de argint – un encefal.

Lă balul liniștit, de mare gală,
De vrei să placi frumosului tău Domn:
Treaz, poleiește-ți masca facială
Și dinții înverziti de duh de somn;

Luminile odăilor le stinge!
Să-nceapă marea pară de opal,
Când înghețat, din iarna care ninge
În creștet, ca-ntr-un parc, pe encefal.

– Fii Domnului statură luminoasă,
Cu gândul – sprinten fulger viitor!
Să-ți fie brațul spadă bătăioasă
Și ochiul: disc lunar lunecător.

Violeta ZABULICĂ

MUNTII

Posomorâta lor înlărtuire
Nu e decât un spasm încremenit
– Supremă încordare de granit,
Rămasă dintr-o ciltă întocmire.

Demult când dorul lor nebiruit
Îl logodi cu vasta strălucire,
Un braț semet au repezit spre fire...
Dar gheața înăltimii l-a-mpietrit.

Și-n vreme ce c-un gest de renunțare
Atâtea stânci expiră-n vijelie,
Șuvoiul apei neîncăpătoare,

– Ţerpuitoare formă veșnic vie –
Prin necuprinsa zărilor câmpie
Se-ndreaptă către mări odihnitoare...

COPACUL

Hipnotizat de-adâncă și limpedea lumină
A bolților destinse deasupra lui, ar vrea
Să sfarme zenitul, și,-nnebunit, să bea,
Prin mii de crengi crispate, licoarea opalină.

Nici valurile noptii, nici umeda perdea
De nouri nu-i gonește imaginea senină;
De-un strălucit albastru viziunea lui e plină,
Oricât de multe neguri în juru-i vor cădea...

Dar când augusta toamnă din nou îl înfășoară
În tonuri de crepuscul, când toamna prinde iară
Sub casca lui de frunze un rod îmbelșugat,

Atunci, intrând în simplă, obșteasca armonie
Cu tot ce-l limitează și-l leagă împăcat,
În toamna lui, copacul se-nclină către glie.

EMOȚII LA MUZEU

Nicolae Iorga spunea: *Un popor care nu își cunoaște istoria este ca un copil care nu își cunoaște părinții.* Or, cunoașterea istoriei ne este astăzi la îndemână prin valoroasele exponate pe care le păstrează muzeele. De la cele mai vechi artefacte atestate pe teritoriul țării noastre și până la cele mai alese decorațiuni și ornamente tradiționale, pe care le realizau cu șicsaș bunicile și străbunicele, muzeul adună dovezi că poporul nostru și-a creat cu dibăcie un mediu de trai cu de toate. Despre vizitele la muzee și cele mai impresionante exponate, am discutat cu elevii clasei a VIII-a de la GM Oxentea, Dubăsari, care ne-au dat următoarele răspunsuri:

Iulian OPREA: Am fost la muzeul satului Molovata Nouă. Acolo am văzut echipamente și arme din cel de-al Doilea Război Mondial. M-am impresionat și de meșteșugurile, portul național și diferite unele de care se foloseau strămoșii noștri.

Emanuela LECA: Nu am fost niciodată la un muzeu în Chișinău, deși îmi doresc foarte mult. Dar am vizitat muzeul din satul vecin. Acolo cel mai mult mi-a plăcut un prosop tradițional cu multe ozoare și culori.

Ana-Maria BULAT: O adevărată revelație pentru mine a fost scheletul unui dinozaur. Acesta are înălțimea de aproximativ 10 metri și este susținut din toate părțile. Coada dinozaurului ocupă o mare parte din lungimea corridorului.

Muzeul în care am văzut acest uimitor artefact se află în Londra.

Alina CAZAC: Mi-au atrăg atenția mai multe lucruri, printre care: diferite instrumente, cămăși și costume confectionate manual, dar și păpuși din vechime.

Ana-Maria PORTARESCO: M-a intrigat obiectul care face parte din istoria neamului nostru, din istoria neamului dacic. În el am putut vedea trecutul strămoșilor, fiind alături de acest exponat, am fost pătrunsă parcă de emoția celui care l-a creat. Este vorba despre o statuie interesantă și deosebită, o întruchipare a strămoșilor, a istoriei naționale.

Dan POPESCU: Am fost uimit să văd la muzeu arme, gloanțe, cuțite vechi. Erau de diferite di-

mensiuni. Unele arme aveau niște sulițe în vârf, iar cuțitele erau ruginite și îndoite. Armele vechi sunt pasiunea mea.

Pentru NOI – Ianoș VRANCEAN
Oxentea, Dubăsari

P.S. Îmi place tot mai mult să merg la expozițiile tematice de la Muzeul Național de Artă al Moldovei. Recent am fost la o expoziție de artă japoneză, dar și la un vernisaj de gravură, care a adunat colecții din peste 30 de țări. Muzeul Național de Artă este cu adevărat o desfăștare a sufletului.

I. V.

PE POST DE PROFESOR

Din multitudinea de materii care se studiază la școală, elevii tind să se pregătească de unele cu mai mult entuziasm și placere. Un motiv ar putea fi lejeritatea cu care se descurcă la ele, legăturile mai strânse cu interesele proprii sau pur și simplu utilitatea cunoștințelor în viața de zi cu zi. Î-am întrebat pe elevii clasei a VIII-a din GM Gaudeamus, Petrești, Ungheni, pe care dintre materii ar dori să o predea la școală, dacă ar decide să devină profesori.

Nichita CEBAN: Cred că aș fi profesor de chimie, pentru că mi se par interesante reacțiile chimice pe care le facem în laborator.

Alina BEREGHICI: Aș alege limba și literatura română, fiindcă ador să citesc, să scriu, să-mi imaginez lucruri. Poate și niște ore optionale, care să ofere spațiu liber elevilor și să-i încurajeze să-și descopere talentele!

Otilia RUDNIC: Mi-ar plăcea să transmit elevilor pasiunea mea pentru artă. De aceea, la lectiile de educație plastică, le-aș explica cât mai simplu și lămurit principiile desenului.

Cristina IABLONOVSCHI: Aș alege educația fizică, deoarece sunt pasionată de sport. Î-aș motiva pe elevi să participe la diverse concursuri sportive, să se dezvolte fizic cât mai mult.

Alexandrina TRANCHEVICI: Mi-ar plăcea să fiu profesoră de educație plastică, pentru a-i provoca pe elevi să-și imagineze cât mai multe și diverse lumi. Atunci viața va fi mai colorată și mai veselă!

Nichita STRUG: Eu aș deveni profesor de matematică, fiindcă aceasta se leagă foarte mult cu lumea reală. Este cea mai utilă

materie pe care o învăț la școală.

Adrian SONOS: Dacă aș fi profesor, aș alege domeniul informaticii, care îți deschide multe oportunități. Orice informație din lume e salvată în baze de date. Aceasta e doar o dovadă că informatica e prezentă peste tot.

Nichita VAȘCIUC: Aș dori să devin profesor de educație muzicală, deoarece îmi place muzica. Am absolvit școala de Arte, specialitatea pian, și cred că o să mă descurc bine.

Pentru NOI – Cristina URSU
Petrești, Ungheni

CITITORI – REGIZORI – ACTORI

Echipa *iGeneration*, formată din elevii clasei a IX-a de la LT *Emil Nicula* din Mereni, Anenii Noi, a câștigat premiul II la Festivalul național *Boovie* (Focșani), care este un concurs de trailer realizate în bază de lecturile profesorilor. Ideea concursului aparține profesorului de limba și literatură română Carmen Ion, și are menirea de a-i motiva pe participanți să citească prin intermediul tehnologiilor moderne. Astfel, telefoanele acaparatoare au devenit instrumente pentru studiu. *Boovie* 2019 a întrunit peste 1.000 de elevi împărtiți de lectură și de arta filmului.

Cățiva dintre membrii echipei *iGeneration* le-au împărtășit cititorilor revistei *impresiile și emoțiile trăite la acest prestigios festival*.

Valeria CONDREA: Propunerea de a participa la *Boovie* a venit din partea profesorului de limba română Larisa Caragi. Ideea ne-a intrigat. Startul a fost mai greoi... Niciunul dintre noi nu a mai făcut parte dintr-o activitate care să aibă legătură cu cinematografia. Chiar și titlul cărților în sine nu a fost foarte simplu, pentru că la început am avut doar două cărți, apoi am mai făcut rost de trei.

Concursul de book-trailere îi pune pe elevi să citească – de bunăvoie și nesiliti de nimici! Să-și facă o echipă de maximum 11 amici! Să devină scenariști, regizori, actori, cameramani, editori video. Noi am reușit!

Vlada BUJAC: Am reușit să spargem stereotipurile și să demonstrează că dorința și curajul tinerilor de a afirma sunt mai puternice decât frica. Ne-am dorit foarte mult să facem altceva decât am făcut până acum, ne-am jucat de-a actorii, de-a regizorii, de-a designerii, și toate acestea ne-au asigurat momente unice în viața noastră: participarea la unul dintre cele mai frumoase evenimente dedicate lecturii din România, unde am avut întâlniri cu Horia Corcheș, Liliana Corobca, Dan Lungu, Florin Bican. A fost minunat!

Crina CARAGI: Cartea *Istoria lui Răzvan*, scrisă de Horia Corcheș (care ne-a revenit prin tragere la sorti), ne-a surprins prin impletirea celor trei timpuri: prezent, trecut, viitor. Cred că am reușit să uimim nu doar publicul, ci și pe autorul cărții, care, fiind membru al juriului, în cadrul comentariilor asupra trailerelor, a remarcat câteva sec-

vențe din filmulețul nostru, ceea ce ne-a făcut foarte fericiti.

În trailer am încercat să cuprindem secvențe din toate timpurile: viitorul este de fapt prezentul narării, iar noi ne-am imaginat cum va arăta școala în viitor, cum se vor

răsplătită și apreciată. Momentul în care s-au anunțat câștigătorii ne-a făcut pe toți extrem de fericiti, nu credeam că vom fi printre cei mai buni. Ne dorim să participăm și la a V-a ediție *Boovie* și sperăm să fim tot atât de inventivi și inspirați.

Echipa *iGeneration*

îmbrăcca elevii la școală etc., trecutul este redat prin întâlnirea lui Răzvan cu fiul lui Neagoe Basarab.

Evelina OGLINDĂ: Împreună am ales numele de *iGeneration*, fiind că noi suntem generația care prin tehnologie, văzând lumea cu alți ochi, poate face lucruri frumoase. Pentru realizarea filmulețului, am avut nevoie de mult timp, deoarece acest lucru a implicat munca în echipă cu divergențe inerente, dar întotdeauna am găsit un numitor comun. Munca asiduă este

Larisa CARAGI, profesoră de limba și literatura română la LT *Emil Nicula*: Succesul echipei *iGeneration* constă în conștientizarea și asumarea simbiozei dintre lectură și film, dintre rolul de cititor pasiv și cel de regizor și actor. Astfel, în urma discuțiilor aprise, s-au luat decizii inspirate asupra scenelor din carte, care ar motiva mai bine cititorii.

Pentru **NOI – Iuliana BUNU**
Mereni, Anenii Noi

VENI, VIDI, VICI

ETAPA a V-a

I. Scrieți forma abreviată a următoarelor cuvinte: *dumneavoastră, domnul, dumnealui, bulevard, stradă, apartament, pagină, rând, post-postscriptum, televiziune, oră, Preasfinția Sa.*

II. Explicați sensul și scrieți sinonimele pentru lexemele: *agil, ardență, bagatelă, jertfă, justificare, grandoare, itinerar, incidentă, elevat.* Plasați-le în contexte.

III. Ce scriitori români vor fi aniversați în acest an? Numiți cele mai reprezentative opere ale acestora și anul publicării lor.

IV. Redactați un text prin care invitați o personalitate la deschiderea unei stagiuni de teatru / un vernisaj / o serată de absolvire, la alegere (volum 5-10 rânduri).

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei.

Răspunsurile corecte la etapa a II-a:

I. Substantivele propuse: *cappuccino, avocado, apendice, administratoare, marea, espresso, grizzly, tiramisu, papaya, portavoce* au aceeași formă, atât la singular, cât și la plural. În context, diferența o face articolul sau numeralul.

II. Sunt multe variante de reformulare, din lipsă de spațiu, dăm doar câteva: a. *Păcat că n-ai obținut premiul; Regret că de această dată ai ratat premiul; Sunt sigur că data viitoare vei lua premiul;* b. *Povestirea ta e ridicolă; Povestirea ta e amuzantă. Nărujinea ta e hăioasă;* c. *Iar ai dat-o în bară la matematică; Ai depus multe eforturi, dar rezultatul nu e cel scontat la matematică;* Sunt convinsă că la alte exerciții ești mai bun la matematică; d. *Gafele pe care le comitem; Erorile pe care le facem; Greșelile pe care nu le putem omite; O să tam în calitate de profesoră a mea de limba română.* e. *O cunoșteam ca profesoră mea de limba română; Am cunoscut-o fiindu-mi profesoră de limba română.*

III. În fragmentul propus (din poezia *Munții* de Aron Cotruș), liniile de pauză indică intervenția auto-rului în cursul vorbirii, de asemenea, marchează o schimbare de intonație și evidențiază o atitudine afectivă a eului liric, fiind utilizate și pentru a delimita o comparație metaforică.

IV. Comunicarea are un rol important în viața omului, ea fiind singura modalitate de a ne conecta cu persoanele din jurul nostru. Pentru o comunicare eficientă, nu este de ajuns doar să vorbești, dar

trebuie să și asculti. O bună comunicare începe cu o bună ascultare. Comunicarea e importantă în orice etapă a vieții, dar este absolut necesară în viața unui copil, mai ales adolescent, deoarece adolescența este o perioadă de formare a unei persoane, trecerea de la copil – la matur. Nicio ființă umană nu poate trăi izolat, ea are nevoie de oameni dragi alături, pentru a nu se pierde pe sine, în primul rând, mai apoi pe cei din jur.

Andreea IOVU
Bardar, Ialoveni

Punctajul acumulat de participanți la etapa a II-a:

38 de puncte: Maria PLUGARU (10,9,10,9), Bardar, Ialoveni;

36 de puncte: Vasile URSU (9,9,9,9), Lozova, Strășeni; Andreea IOVU (10,9,8,9), Bardar, Ialoveni;

35 de puncte: Andreea COTOROBAI (9,9,8,9), Corjova, Criuleni; Ion LATU (8,9,9,9), Orhei;

34 de puncte: Mihaela BUGA (9,8,9,8), Lozova, Strășeni;

33 de puncte: Nicoleta GUȘTIUC (8,8,8,9), Cotul Morii, Hâncești; Teocista COLȚA (9,6,9,9), Cărpineni, Hâncești;

31 de puncte: Nicoleta VORNICESCU (10,9,4,8), Lozova, Strășeni; Alexandrina RĂDĂUȚĂ (9,7,8,7), Ustia, Glodeni; Diana PLUGARU (7,8,8,8), Bardar, Ialoveni;

30 de puncte: Mihaela MITCO (5,9,6,10), Cușmirca, Șoldănești; Sanda POSTICA (9,8,6,7), Bardar, Ialoveni;

29 de puncte: Cristina MANOIŁĂ (10,6,5,8), Peșteri, Sângerei; Adela PISICA (8,7,7,7), Bardar, Ialoveni;

27 de puncte: Beatriz BOTNARU (5,9,6,7), Lozova, Strășeni;

26 de puncte: Dumitrița CHIRIȚĂ (9,7,2,8), Ignăței, Rezina;

21 de puncte: Nicoleta PORUBIN (6,5,4,6), Holer-canii, Dubăsari;

20 de puncte: Ana-Maria CONDREA (5,4,3,8), Susleni, Orhei;

15 puncte: Maria CERBU (5,5,1,4), Bobeica, Hâncești;

14 puncte: Nadina NICOLAESCU (0,5,2,7), Lozova, Strășeni.

Din lipsă de spațiu, publicăm doar numele participanților care au acumulat minimum 14 puncte. La bilanțul general însă vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

Rubrică susținută de Larisa BOGDEA, doctor în biologie

SOL LUCET OMNIBUS

ETAPA a V-a

1. Ce adaptări ale organismelor animale acvatice le ajută să-și mențină flotabilitatea în adâncimea (profundimea) apei? Enumerați și prezentați exemple.

2. De ce fructele, rădăcinoasele, tuberculii își păstrează mai bine calitățile, dacă sunt păstrate la temperaturi scăzute (potrivite)?

3. De ce numărul de indivizi din cadrul unei specii, respectiv numărul de specii din cadrul unei biocoene, nu poate crește la infinit?

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei.

Răspunsurile corecte la etapa a II-a:

1. Sfrânciocul roșiatic este o specie de pasăre de talie mică, ce aparține familiei *Laniidae*. Numele românesc de sfrâncioc provine probabil de la sărbescul *svračak* (adică coțofană mai mică), dar numele acestui gen în latină, *Lanius*, înseamnă în traducere măcelar, cu referire la comportamentul culinar al acestor păsări. Ele au obiceiul de a fixa în spinii arbuștilor insecte, păsărele și mamifere mici, în special, atunci când hrana este abundantă, pentru a o folosi în zilele cu vreme ploioasă, când hrana este mai puțin disponibilă. Aceste păsări își căută și prind activ prada cu ajutorul ciocului și al picioarelor. Prada prinșă este omorâtă prin lovitură precise cu ciocul în spatele gâtului. Ciocul lor este puternic și încovoiat, iar picioarele au gheare puternice și, în acest fel, sfrânciocii au căpătat reputația de buni vânători.

2. Factorii care duc la cădereea frunzelor la plante sunt de două tipuri: interni și externi. Factorii externi sunt: reducerea fotoperioadei; ploile acide; vântul puternic; ploile torrentiale/grindina. Factorii interni sunt: apariția peretelui despărțitor între petiol și lăstări; bolile (atacarea de virusi, alți agenți patogeni). Arborii își depozitează deșeurile metabolice atât în scoarța lor, cât și în frunze. Astfel, ca să se debaraseze de resturile metabolismului, frunzele se desprind de pe ramurile copacilor.

Alt factor care provoacă cădereea frunzelor este legat de una dintre funcțiile biologice ale acestora – transpirația. Pentru a obține forță de absorbtie necesară obținerii apei din sol, copaci trebuie să transpire constant. Prin urmare, copaci trebuie să-și piardă frunzele pentru a nu se usca. Iarna în sol este mai puțină apă, respectiv rădăcinile copacilor nu pot absorbi cantitatea necesară de apă. Lipsa apei din ţesuturile copacilor ar duce la deshidratarea arborilor. Cădereea frunzelor nu permite eliminarea apei și previne uscarea arborilor în perioada rece a anului, atunci când apa nu este disponibilă în stare lichidă.

3. Reducerea dimensiunii plantelor se poate datora lipsei de resurse:

– în deșerturi, habitate aride, scădereea dimensiunii este asociată cu lipsa de apă; de asemenea, observăm că o scădere a mărimii părții de la sol permite reducerea evaporării;

– în tundra, pe lângă lipsa apei, mărimea mică a plantelor este determinată de prezența permafrostului, care împiedică creșterea rădăcinilor, precum și a vânturilor puternice și a temperaturilor scăzute; în plus, sezonul de creștere a tundrei este mai scurt comparativ cu zona temperată;

– în habitatele cu lipsă de minerale, mărimea plantelor poate fi, de asemenea, mai mică: de exemplu, în bălțile înalte;

– la fel, în zonele umede, creșterea redusă poate fi cauzată de lipsa de oxigen pentru partea subacvatică a plantelor; pielele aeriene slab dezvoltate sunt plante care populează fisuri și stânci. În astfel de habitate, apa se scurge foarte repede prin pământ pietros, iar plantele sunt obligate să dezvolte în principal sistemul radicular; în același timp, nutrientii sunt greu de accesat, ceea ce limitează dimensiunea părților aeriene;

– dimensiunile mici ale plantelor pot fi asociate cu contaminarea habitatelor cu unele substanțe toxice (de exemplu, solurile contaminate în apropierea întreprinderilor chimice sau metalurgice mari), precum și cu daune masive provocate de dăunători;

– o scădere a mărimii plantelor poate fi observată în habitatele cu o densitate mare de creștere din cauza

Continuare în pag. 24

MĂ ÎNTORC LA CHIȘINĂU CU DRAG

DE VORBĂ CU DINU TAMAZLĂCARU, PRIM-SOLIST AL STAATSBALLETT BERLIN

D-a născut în Republica Moldova și este prim-solist al Staatsballett Berlin. În anul 2000, a absolvit Liceul Național de Coregrafie Igor Gorșcov din Chișinău, în 2002, a absolvit Conservatorul de Balet din Viena.

În 2000, a devenit parte a Unter den Linden Theatre din Berlin, din 2004, lucrează la Staatsballett Berlin. Repertoriul său include roluri principale în balete clasice și contemporane: *Lacul lebedelor*, *Don Quijote*, *Evgheni Oneghin*, *Spărgătorul de nuci*, *Coppelia* și.a. A evoluat în spectacole importante, jucate pe scenele din Japonia, Rusia, Italia, America, România și lista poate continua.

Este deținător a numeroase premii internaționale. În anul 2002, a câștigat prestiosul *Prix de Lausanne*. În 2012, i s-a decernat premiul *Daphnis*, una dintre cele mai importante și mai râvnite distincții pentru oamenii de artă din Germania – din 1984 l-au primit doar patru balerini.

Vara trecută, s-a căsătorit cu balerina Camilla Proust.

— V-ați născut într-o familie unde muzica populară era la ea acasă. Cum ați ajuns să faceți balet?

— Datorită fratelui meu, Radu, care frecventa orele de balet la Palatul Copiilor în Studioul Soarele, de trei ori pe săptămână, după-masă. În același timp, eu făceam ore la fluiere și clarinet, terminam mai devreme și mergeam cu părinții să-l aşteptăm pe Radu. Îmi plăcea foarte mult să privesc cum danseză. Profesoara a observat că mă uitam cu admirație și, într-o seară, m-a întrebăt câți ani am și cu ce mă ocup. I-am răspuns timid că am nouă ani și cânt la instrumente. Mi-a spus cu un zâmbet cald că sunt la vîrstă perfectă să fac balet la Liceul de Coregrafie. Această frază nu puteam să o uit. Am început să mă rog de părinți să mă dea la balet, până mi-am ctins scopul. M-au înscris la Liceul de Coregrafie. Primele luni, mi-a fost greu, căci eram novice, în timp ce unii dintre colegii mei aveau și câte trei ani de când practicau baletul. La lectiile supli-

Din arhiva personală

mentare lucram de două ori mai mult decât alții. Și, pe lângă aceasta, trebuia să absolvi și școala de muzică, întrucât i-am promis aceasta mamei. Nu puteam să o dezamăgesc. Le-am îmbinat pe ambele timp de cinci ani.

— Când v-ați dat seama că baletul e mai mult decât o preocupare de moment?

— La vîrstă de 14 ani, atunci m-am decis să fac numai balet. Am luat această decizie ca să mă pot concentra asupra dansului, fiindcă îmi plăcea foarte mult.

— Care a fost visul copilului Dinu?

— Să devin prim-balerin la Teatrul de Operă și Balet din Chișinău.

— Baletul v-a solicitat multe eforturi încă din copilarie?

— Sigur. Un exemplu: în fiecare dimineată, mergeam la stadionul de lângă casă și alergam cu greutăți, ca să-mi perfecționez săritura la balet. A fost foarte util.

— Cât de important a fost rolul profesorilor care v-au format pentru această meserie?

— Totul a depins de ei în primii cinci ani când mă formam. Această perioadă este baza care rămâne pentru toată cariera. Le sunt foarte recunoscător domnului și doamnei Ivanov, profesorilor de dans clasic, care m-au pregătit profesional.

— Baletul nu înseamnă numai grătie, talent, ci și efort, multă voință, disciplină și, totodată, renunțare. La ce ați renunțat dvs.?

— La inocența copilariei.

— Cum a fost parcursul dvs., treaptă cu treaptă sau accelerat, neașteptat?

— La 16 ani, am plecat în Viena să-mi continu studiile. În doi ani s-a produs o explozie în cariera mea – patru concursuri, trei medalii de aur. Aceasta m-a ajutat să merg mai departe. După concursul renumit *Prix de Lausanne*, am primit o invitație la American Ballet Theater, dar și la Teatrul de Operă

și Balet din Berlin. Mi-a fost greu să aleg. Acum nu regret. Am luat o decizie corectă! Aceasta a fost începutul carierei mele.

M-am perfecționat prin multe roluri încântătoare să fiu promovat ca dansator principal. Am avut șansa de a fi ales de coregrafe care au avut încredere în mine și care m-au făcut mai bogat prin stilurile și viziunile lor asupra artei dansului.

— **Care este programul zilnic al unui balerin?**

— După un dejun bogat, ziua începe cu încălzirea - 09:15. Urmează repetiția. Între ora 14:00 și 15:00 e pauză de masă. De la 15:00 până la 18:30, continuăm repetiția. În timpul spectacolului avem pauză de la 14:00 și de la 17:00 – pregătirea pentru spectacol.

— **Dansatorii de balet au un regim alimentar special?**

— Eu sunt gurmand și nu-mi refuz absolut nimic. Este tot o artă! Oricum, trebuie să fiu atent să mă alimentez corect, să am puteri încântătoare de spectacol.

— **Care sunt cele mai frumoase momente pe care le-ai trăit pe scenă?**

— Au fost mai multe, dar unul dintre ele e primirea premiului *Daphnis* după spectacolul *Lacul lebedelor*.

— **Ce impresie produce publicul german?**

— Berlinezii sunt mari consumatori de balet, te urmăresc, înțeleg această artă și o apreciază foarte mult. Sala mereu este plină, iar cel mai frumos cadou pe care pot să-l primesc sunt aplauzele la sfârșit de spectacol.

— **Probabil aveți multe admiratoare. Cine v-a dăruit cele mai frumoase flori?**

— Nu pot să uit un caz când la garderobă mă așteptau peste 100 de roze mari. A fost un gest care m-a impresionat.

— **Ce persoane publice au vizionat spectacolele dvs.?**

— La premierele mele au venit Angela Merkel, primarul Berlinului, dar și alte personalități.

— **Ați împărtășit scenă cu numeroase vedete. Cu cine v-ați simțit într-o armonie perfectă?**

— Alături de partenera mea de dans, Iana Salenko. Are o tehnică superbă și, când dansăm, suntem relaxați, într-o armonie completă.

— **Care este articolul indispensabil al unui balerin?**

— Papucii de balet.

— **Ce balerini admirăți?**

— Pe parcusul studiilor mele au fost Mihail

Barîšnikov, Vladimir Malahov și Rudolf Nureev. Unul dintre ei a devenit directorul meu (V. Malahov).

— **În toamnă ați evoluat pe scena Teatrului de Operă și Balet din Chișinău în cadrul festivalului Invitația Maria Bieșu. Cum a fost?**

— De fiecare dată când dansez pe scena de acasă, este ceva special pentru mine. Aceasta a fost visul meu din copilărie. Si, în special, e o posibilitate pentru întreaga familie să mă revadă pe scenă. Mă întorc la Chișinău cu drag de fiecare dată.

— **Când vă revedem pe scena de acasă?**

— Am șansa să fiu permanent invitat de directorul Teatrului de Operă și Balet din Chișinău și sper să revin foarte curând.

— **Vă puteți mândri cu întreg repertoriul din afișele teatrului în care activați. Aveți un spectacol, un rol la care țineți îndeosebi?**

— Sunt mai multe, în special este prințul din *Lacul lebedelor*, în cadrul coregrafiei de la Berlin, unde prințul are un rol foarte important și îți permite să te exprimi la maximum atât la nivel tehnic, cât și emoțional.

— **Pe 10 septembrie, anul trecut, la Opera de Stat din Berlin, a fost lansată carteala *Dinu Tamazlăcaru*, semnată de Jan Stanisław Witkiewicz. Ce emoții ați trăit?**

— Am fost plăcut surprins de editarea acestei cărți. E ca o recunoaștere a artei pe care o fac, e o mulțumire pentru tot efortul pe care l-am depus. Mă bucur că pot împărtăși experiențele mele din viața profesională.

— **Ați obținut numeroase premii la diferite concursuri internaționale de balet. Ce semnificație au ele pentru dvs.?**

— Aceste concursuri au jucat un rol foarte mare în cariera mea, m-au făcut să cresc profesional. Mi-au oferit noi șanse.

— **Biografia scenică a unui balerin este foarte intensă și relativ scurtă. Este baletul o profesie, un crez sau o artă?**

— Dacă reușești să le combini și să păstrezi balanța, atunci ai realizat ceva durabil!

— **Vă mulțumesc mult pentru sinceritate și pentru deschiderea cu care ați oferit cititorilor revistei NOI posibilitatea de a se atinge de universul miraculos al artei baletului.**

Rubrică îngrijită de Leo BORDEIANU

PRIMĂVARA SUFLETULUI

*...nu ne părăsi pe noi până în sfârșit,
Dumnezeul părintilor*

Asosit primăvara sufletului. Și cu ea – marea sănătate de a ne apropia de Dumnezeu. Prin post, prin rugăciune, prin mărturisire și împărtășanie. Prin conștientizarea păcatelor și plângerea lor. Prin pocăință și înfrângerea inimii. Până la urmă însă, prin mila lui Dumnezeu și revărsarea ei asupra celor ce se străduiesc să se îndrepteze.

A sosit primăvara sufletului. Suntem cu ochii și cu fața spre ea. Dar observați căt de mulți și исcusuți sunt cei care „se scutură și se cutremură” în fața postului, a Sfintei Cruci și a puterii Ortodoxiei.

Cât de multe sunt impedimentele trezirii duhovnicești. Diverși medici și dietologi se „îngrijesc” cu exces de zel de sănătatea celor care postesc. De parcă pe părinți și bunicii noștri postul i-a încurcat să fie puternici și virtuoși.

Festivalul muzical *Mărțișor*, inițiat în timpul imperiului necredinței, se desfășoară cu bună știință la începutul Postului Mare. Oare aceasta nu e o lipsă de bun-simț și de respect față de poporul binecredincios? Apoi opt martie își mai păstrează culoarea roșie în calendar. Este o „sărbătoare” a femeilor revoluționare, adică răzvrătite, vărsătoare de sânge nevinovat, urătoare de tradiție și de Dumnezeu. Ce are ea în comun cu neamul nostru? Mai este industria distracțiilor, internetul. Să uităm de acestea în perioada Postului Mare. Să ne eliberăm de desertăciunea ce ni se impune din afară și, astfel, să ne descoperim pe noi însine, urmând strigătul de îndurare al lui Mihai Eminescu: *Pe mine mie redă-mă*. Numai redobândindu-ne pe noi însine, ne vom putea apropia de Dumnezeul părintilor și El, văzându-ne pornirea și râvna, nu ne va părăsi.

CALENDAR CRESTIN-ORTODOX

MARTIE

- 1 Duminica Lăsatului sec de brânză (a izgonirii lui Adam din Rai). Sf. Mare Mc. Teodor Tiron.
- 2 Începutul Postului Mare.
- 8 Duminica I din Post (a Ortodoxiei).
- 15 Duminica II din Post (a Sf. Grigore Palama).
- 22 Duminica III din Post (a Sfintei Cruci). Sfinții 40 de Mucenici din Sevastia.
- 29 Duminica IV din Post (a Sf. Cuv. Ioan Scărarul).

Rubrică susținută de Olesea COSOI

VIZITA NEANUNȚATĂ

*S*i dacă afară totuși ninge și e vreme de meditații, o să vă depanez căte ceva din copilăria mea.

Astfel o făcea și mama când lumina se stingea, căci aşa era pe vremea noastră, lumina se deconecta în fiecare seară, oferindu-ni-se, în felul acesta, posibilitatea să stăm grămadă lângă sobă și cu o lampă abia pălpâind pe masă. Asemenea o făcea și bunica la care îmi plăcea să merg iarna și să mă cuibăresc pe cuponul ei, iar pe geamul mic căt o carte, numărăm fulgii care cădeau agale și care îmi păreau atât de mari pe atunci. Când mergeam la ea, nu-mi anunțam niciodată vizita, deoarece nu mă consideram un om străin, dar întotdeauna mă străduiam să nu merg cu mâna goală. Și nici la celelalte rude nu o făceam, și nici chiar prietenilor nu le spuneam de dinainte că am să-i vizitez. Poate te va mira acest lucru, dar să știi, dragă cititorule, că pe atunci aceasta nu era nici lipsă de educație, dar nici chiar cel mai corect comportament pe care astăzi, cu toată sinceritatea, l-ăș adoptă.

Când am venit la studii, am înțeles că bunele maniere funcționau altfel decât am crezut eu, iar atitudinea mea față de etică urma să se schimbe foarte mult. Eram obligată, pentru că aşa îmi impunea societatea de la oraș, atunci când se întâmpla să merg la cineva în ospătie, să le telefonez și să-i anunț că urmează să le fac o vizită. Iar ceea ce îmi rămăsese de la mama, și anume să nu merg niciodată cu geanta goală la cineva, se îmbina de minune cu ceea ce îmi dicta „condică” etică. Or, Codul bunelor maniere ne spune că nu e bine să apărem în casa omului nepofti și cu mâinile goale. De aceea, e important să arătăm că nu ducem lipsă de educație, să anunțăm gazda că venim în vizită și să-i aducem un dar, căt de simplu: flori, fructe, dulciuri, mai ales dacă mergem pentru prima dată la ea acasă. De asemenea, dacă nu am fost invitați, nu vom merge niciodată nepofti sub pretextul că vrem să ii facem o surpriză acesteia.

Spre finalul lectiei de astăzi, aş mai vrea să-ți mai reamintesc căte ceva, dragă cititorule. E nepoliticos ca, în timp ce păşim pentru prima dată pragul unei case, să ne rotim ochii prin încăpere – gazda își va imagina că încercăm să găsim niște defecte sau că am venit să vizităm casa, dar nu omul, iar dacă am anunțat că îl vom vizita la o anumită oră, atunci ar fi bine și politicos din partea noastră să ne ținem de cuvânt și să fim punctuali.

- AMICE, NU TE-AM PREVENIT CĂ AM SĂ VIN,
AM VRUT SĂ-TI FAC O SURPRIZĂ. N-AI CEVA DE
MÂNCARE?

Alexandru DIMITROV

temeinic profesiunea. Un maior de școală nouă îmbrățișă cu înflăcărare această păreare și amândoi – el și Cottar – acumulară o bibleotecă de lucrări de tactică și strategie militară, citind, discutând și contrazicându-se până noaptea târziu. Agihotantul însă repetă vechea zicală:

— Cunoaște-ți bine oamenii, tinere, și-ai să te urmeze oriunde. Numai de-atâta ai nevoie: să-ți cunoști oamenii. Cottar socotea că-i cunoaște destul de bine la cricket și la sporturile practicate în regiment, dar de adevărata lor națură interioară nu-și dădu defel seama, până ce a fost trimis cu un detasament de douăzeci de ostachi să cantoneze într-un

fort construit din chirpici lângă o apă rapidă tăiată de un pod de vase. Când venea câte-o inundație, o luau din loc și umbra după două pontooane rătăcite de-a lungul malurilor. Altminsteri nu aveau ce face, și soldații se îmbătau, jucau cărti și se certau. Erau o bandă destul de nesuferită, deoarece unui proaspăt sublocotenent își pun de obicei în cârcă soldații cei mai înrăuți. Cottar le răbdă excesele căt puto și apoi trimise de vale să i se aducă o duzină de mânuși de box.

— N-ăș fi contra să vă batetă, zise, dacă că și cum să vă folosiți pumnii; dar nu știu. Lucruri astăia și am să vă învăț eu.

Rudyard KIPLING

Joseph Rudyard Kipling (n. 30 decembrie 1865, Bombay, India – d. 18 ianuarie 1936, Londra, Marea Britanie) a fost un poet și prozator britanic, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în anul 1907. Este celebru prin povestirea sa pentru copii *Cartea junglei* (1894), romanul indian de spionaj *Kim* (1901), poemele *Gunga Din* (1892) și *If – (1895)*, numeroase schițe și nuvele.

BĂIATUL DIN DESIȘI

Fete și băieți ies să se joace,
Luna strălucește luminosă ca ziua!
Lăsată-vă cina și iersătă-vă somnul,
Să venijă cu prietenii voștri de jocăț
în stradă!

Sus pe scară și jos pe zid...

— L-am văzut... pe dunăc. A venit aici. Unde și-e măna, Harper? Menajera aștepta până ce hohtele de plâns se preschimbă în respirația regulată a somnului, apoi ieși tipțil din cameră.

— Jane, ce nerozii i-ai spus domnișorului Georgie despre polițiști?

— Nu i-am spus nimic.

— Bă da, i-ai visat.
— L-am întâlnit pe Tisdall la Dowhead când am ieșit azi dimineață cu docarul tras de măgăruși. Poate că arăta i-au băgat polițiștii în cap.
— Zău! Să stii că n-ai voie să-l îngrozești pe copil și să-i provoci crize cu povestile astlea neroade, și mai ales stăpânul să nu știe nimic. Dacă te mai prind

Un copil se ridică în pătrul lui și strigă căt îl țineau puțerile, cu pumnii înclestați și cu ochii plini de groază. La început nu l-a ținut nimeni, căci odată copilul se afla în cripa de vest a casei, iar dădăca stătea de vorbă cu un grădinăru printre dafini. Mai apoi trebu de acolo menajera, care se grăbi să-l linistească. Îl iubea nespus pe copil, și nu avea prea bună părere despre dădăca.

— Ce-i-puiuțule? Ce-i-puiuțor? N-are de ce să se teamă Georgie drăguțul...
— A fost... a fost un polițist! Era pe dunăc... L-am văzut! A intrat. A spus Jane că o să vină.
— Polițiștii nu intră în case, drăguțule. Întoarce-te și ia-mă de mână.

vreodătă etc, etc.

Un copil de șase ani își spunea povestea, în vreme ce stătea culcat în pătuțul lui.

Dispunea de o putere nouă și o păstră ca pe o taină. Cu o lună înainte se găndise să ducă mai departe un basm lăsat neisprăvit de măică-să și se minună văzând că povestea î se părea – pe măsură ce ieșea din propria lui minte – tot atât de surprinzătoare ca și cum ar fi ascultat-o „nouă și la început”. Există un print în povestea aceea, și printul omorâba lăutari, dar numai timp de o noapte. De-încolo Georgeie se proclamă singur ba print, ba pașă, ba omorâtor de uriași și côte altele (celorlalți nu le puteau spune, înțelegeti), de teamă să nu fie lăsat în râs) și povestile lui se risipiră treptat în țara visuriilor, unde întâmplările minunate erau atât de numeroase, încă nu-și puteau reaminti nici jumătate dintr-însele. Începeau toate în același fel, ori – cum le explică Georgie umbrelor lămpii de pe noptieră – există mereu același „punct de plecare”: un desis de tufe îngrămădite undeva lângă o plajă; și-n jurul acelui desis de tufe, Georgie se pomenea făcând curse cu alti băieți și alte fetițe.

Acestea, odată terminate, vor poare încantau până pe uscat și-și desertau încarcătura ambarătă în cutii de mucava; ori gardurile verzi-azurii care împrej-

muia grădini frumoase, se topescu dintrodată și puteaci trece prin ele, ori le răsturnă chiar el întâță vreme căt își aminteacă că tul nu-i decât un vis. În starea aceea nu se putea niciodată menține mai mult decât vreo câteva secunde, încante că lucrurile să devină reale; și în loc de a părvăli la pământ case pline de oameni în toată firea (o dreaptă răzbunare), copilul se aşeză cătrimit pe uriașe praguri, încercând să cânte tabla înmulțiri, până la de patru ori șase.

Prințesa povestilor sale era o ființă de neînchipuită frumusețe (își avea obârșia într-o veche ediție ilustrată, acum epuizată, a fraților Grimm); și fiindcă întotdeuna aplauda viețija lui Georgeie fătă de băieți și de bizoni, îndată cele mai superbe nume pe care le au zise vreodătă în viața lui – Annie și Louise, pronunțate Annieslouise. Când visele potopeau povestile, ea se prefăcea într-o din fetițele din jurul desiselor de tufe, dar păstrându-și titlul și coroana. Îl văzu odată pe Georgie înețat într-o mure de vis, în dreptul plajei (era în ziua următoare celei în care fusese dus de dădăca lui să se îmbărieze într-o mare adevărătoră); și el spunea în vreme ce se scufundă:

— Biata Annieslouise! Are să-i pară rău acum de mine!

Annieslouise, însă, păsind în ceteșor pe plajă, striga:

— „Ha! ha!” zise rața râzând,

înțelepciuneașarpelui, ba sfâtuind blândetea potumbelului; cîntându-i să vadă, mai degrabă, prin vagi aluzii decât prin vorbind directe, că băieții și adulții sunt toți o apă și un pământ, și că cel ce-i poate mânuia pe cei dintâi, va ști, desigur, cu timpul să-i conducă și pe ceilalți.

Căt priveste restul, școala nu era menită să stăruioscă asupra simțămîntelor sale personale, ci numai să-l mențină în formă, să-l obișnuioscă și evite exagerările și să-l ajute să intră direct în armată fără ajutorul costitucției restul, școala pregătitocare

din Londra, unde tineretul cu săngele fierbinte învață prea multe. Cottar major urmă calea pe care păsiseră sute și mii încîntea lui. Directorul îl dădu un lustru final de șase luni, îi orătă ce fel de răspunsuri sunt cele mai plăcute unui anume soi de examinatori și-l predă autorităților de resort, care-l trecu în academie militară din Sandhurst. Aici fu îndecins de cunoscute că să înțeleagă că se află din nou în clasa a treia a cursurilor inferioare și se purta cu mare respect față de superiorii lui și-așa, Cottar își respectă și el, fără prea multă supectare; și-așa, Cottar își croi și el, fără prea multă supectare, un amărât de drum în

țara aceea.

Dar găsi în India cai-ponei la niște prețuri modeste; mai era și jocul de polo pentru cei ce dispuneau de mijloace bănești suficiente; mai erau și dubioasele rămășițe ale unei haine de căinii de vânătoare; și-așa, Cottar își

asupra unui amestec de oameni cu toate vicile combinate ale adulților și copiilor. Drept răspplată, se alesă cu un nou sir de cupe atletice, cu o sabie de bună

înțelepciuneașarpelui, ba sfâtuind blândetea potumbelului; cîntându-i să vadă, mai degrabă, prin vagi aluzii decât prin vorbind directe, că băieții și adulții sunt toți o apă și un pământ, și că cel ce-i poate mânuia pe cei dintâi, va ști, desigur, cu timpul să-i conducă și pe ceilalți.

Avea bani din belșug: educa-

ția primăřă și astemuse masca de om de lume pe față și-l învățase căt de numeroase erau lucrurile „pe care niciun băiat de treabă nu le poate face”. În temeiul aceleiași educații, își ținea porii deschisi și gura închisă.

Obișnuile treburi ale imperiului îi strămutară lumea din India, unde avu parte de o absoluță singurăitate în spațiile de căzare a sublocotenentilor – una cameră și una cămară – și, la popotă, învăță nouă viață de la început.

Dar găsi în India cai-ponei la niște prețuri modeste; mai era și jocul de polo pentru cei ce dispuneau de mijloace bănești suficiente; mai erau și dubioasele rămășițe ale unei haine de căinii de vânătoare; și-așa, Cottar își

regiment în India existau, mai multe posibilități, decât i se părușe lui, de a lua parte la o campanie și că, dacă-i vorba pe-așa, nu strică nimănuia să-și studieze

glezesc, nu ești pomit pe vise și visări. George crescă în capacitate toracică și înălțime, și și dobândi altă căteva cunoștințe de neîntâlnit în programă școlară, grătie unui întreg program de cricket, fotbal și cros, cu exerciții către patru sau cinci zile pe săptămână, oricărui băiat ce se temea de parte de către distractii, revenindu-i încontestabil drept de a se bucura de primirea a trei lovitură de frasin.

Deveni un boboc din clasa a treia a cursului inferior, cu gulerul mototolit și pălăria prăfuită, precum și un mijlocas de categorie ușoară în echipa de fotbal a juniorilor; fu împins și împuns, prin răstoacă stăgnantă a clasei a patra din cursul inferior, acolo unde se adună de obicei rebuturile unei școli, și căștigă titlul de căpitan secund în echipa de rugby, se învrednici de o sală de studii cu numai alți doi colegi într-însor; începu să se aştepte și fi ridicat la rangul de monitor adjunct. În cele din urmă, se bucură de gloria deplină a funcției de elev-șef al școlii și, prin urmare, căpitan de drept al sporturilor; șef al secției sale, menținecă împreună cu locuitorii sări disciplina și bună cuvîntă în rândurile săptezeci de băieți între doibuzbucnesc printre ultrasensibili elevi ai clasei și șasea; în sfârșit, era și prietenul, și clișciul directorului însuși. Când apărea în

Există un print în povestea aceea,
și printul omora balauri, dar numai timp de o noapte.

Ion MORARU

3 /

6 /

Ceea ce unei minti care se des-
teaptă să ar putea să-i pară lipsit
de legătură cu situația.

Capelele oamenilor cădeau
și zburau pe tot împrejurul scenei,
iar scheletele dansau os către

Georgie se pomene dintr-o dată
de legatura cu situația.

căci fundul mări se ridică și el ieși la suprafață cu câte un mare ghiveci de flori pe laba fiecărui pictor. Si cum îi era strict interzis să se apropie de ghivecele cu flori în viață reale, se simți fericiți și totodată vinovat.

Mișcările vârstnicilor, pe care Georgie le îndura, dar nu avea pretenția să le și înțeleagă, i-au mutat lumea când avea șapte ani, într-un loc numit „la Oxford într-o vizită”. Erau acolo clădiri uriașe înconjurate cu vase pre- rii, cu străzi nesfârșit de lungi, mai presus de orice, cu ceva numit „untaria” și pe care Georgie murea de nerăbdare să o vadă, pentru că știa că trebuie să fie unsuroasă și, prin urmare, minunată. Își dădu seama că de temeinic judecăse când dădacea îladuse pe sub o boltă de piatră până la un om formidabil de grăs, care l-a întrebat dacă i-ar plăcea niște pâine cu brânză. Georgie era obișnuit să mă-nânce la orice oră, așa că lua ce-i dădea „untaria” și ar fi primit și un fel de lichid cafeniu numit „auditale”, dar pe acesta dădaca nu i-l îngădui, dor îl luă la o reperrezentație în matineu și ceva numit „Stafia lui Pepper” și care se dovedi și fi un spectacol nemaiînținut de captivant.

Capelele oamenilor cădeau și zburau pe tot întinsul scenei, iar scheletele dansau os către os, în vreme ce domnul Pepper însuși – om fără îndoială de mare mărșăvie – își agita brațele și flutura în juru-i un halat lung, și cu o voce de bas profund (Georgie încă nu mai auzise un bărbat cântând) își povestea negrătile-i amărăciuni. Unii dintre vârstnici încercau să-i explice că iluzia era obtinută cu oglinzi și că n-aveai de

socotea bunul cel mai de preț ce poate să fie pe lume.

— Îmi pare rău, să sănătatea Lasă-mă să mă uit... te rog.

— Are un plăsture pe ea, dar dedesubt e carne crudă, și răspunse George, învoindu-se.

— Și nu doare? (Ochii căzuseră cu plini de compătimire și interes)

— Groznic. Poate că are sănătatea în tetanos.

— Arată foarte înfirător. Îmi pare foarte rău!

scuze. George întelege că era cel mai însemnat vârstnic din Oxford; de aceea se strădui să îndulcească dojana primită prin linguriști. Vârstnicului acelui nu părea să-i placă, dar se prăbuși, iar George se rezemă cu spatele de speteaza scaunului, tăcut și fermecat. Domnul Pepper iar cântă, și vocea adâncă, sonoră, focalul roșu și mantia cețoasă, fluturată, păreau să se amestice laolaltă cu fetița care se dovea dise attât de gentilă în privința

pretenția să le și înțeleagă, i-au mutat lumea când avea șapte ani, într-un loc numit „la Oxford într-o vizită”. Erau acolo clădiriuri care încorajate cu vaste preuri, cu străzi nesfârșite de lungi, mai presus de orice, cu ceva nu-

vărstnicilor și George se uită jur-împrejur, între scene, în căutare de amuzament.

— Nu-i străină. E foarte drăguță.
Îmi place și i-am arătat noua medie.

rite aite lucruri, pe cît le putea înțelege, agonia – exprimată în tonuri de bas – a domnului Danner amestecându-i se

nuști și pînă urmă, în
nunată. Își dădu seama căt de
temeinic judecase cînd dădaca
lî aduse pe sub o boltă de piatră
până la un om formidabil de
gras, care l-a întrebat dacă i-ar
placea niște pâine cu brânză.
George era obisnuit să mă-

nuștere. Ierujă se uită la George și Georgie se uită la ea. Nu părea să mai fie nevoie de o altă recomandare.

Zău că nu îmi-e nicio, săptămână
băriatul, neaflându-și astămpările
nul pe scaun, dar de ce nu
te culci după masă la fel ca

dădaca nu i-l îngădui, dor fi luă la o reprezentare în matineu și ceva numit „Stafia lui Pepper” și care se dovedi și fi un spectacol nemaiînținut de captivant.

— Am o tăietură pe degetul gros, spuse el. Era prima ișpravă a primului său adeverat cutit, o daltă triunghiulară cu înfățișare sălbatică, pe care o

Provostoforiel.
Georgeie fusese recomandat
unui vârstnic purtând numele
acesta și care dormea în
prezența sa fără a-și fi cerut

4

Rubrică susținută de Alina FELEA, doctor în istorie, conferențiar cercetător

HISTORIA EST MAGISTRA VITAE

ETAPA a V-a

1. Identifică din sursă domnitorul și apreciază prin trei argumente importanța domniei lui pentru Țara Moldovei.

„Alexandru Vodă făcu priiteșug mare cu leșii și legătură tare, ca fie lă ce treabă unul pre altul să ajutorească. Nici zminteală au fostu, că întăi au poftitu craiul pre Alexandru Vodă ca să-i trimiță ajutoriu împotriva crizacilor la prusi, nici s-au amăgit cu priiteșugul, că au trimis ajutoriu călăreți moldoveni, carii au făcut mare izbândă. Că bătându-să cu crizacii, întăi au dat dos a fugi, de i-au însirat, gonindu-i spre o pădure și aciaș pe-destrindu-să, au săgetatu-le cai, de le-au căutat și da dosul nemții. Si aciași ai noștri s-au încălăratu și mare moarte au făcut într-înșii. De care lucru, dacă s-au întorsu ai noștri acasă, mare mulțămită au avut Alexandru Vodă de la craiul. Avându decii craiul leșescu a face oaste asupra lui Jicmontu craiul ungurescu, pus-au zălog la Alexandru Vodă, Sneatinul și Colomăia și toată Pocutia și au luat 1000 de ruble de argint. Si într-același an au murit Alexandru Vodă, după ce au domnit 32 de ani și 8 luni. (Grigore Ureche, *Letopisețul Țării Moldovei*)

2. Determină două cauze ale evenimentului reprezentat în imagine. Apreciază importanța personalității din imagine, prezintând două argumente.

3. Numește evenimentul și explică două consecințe ale acestuia.

Categoriilor de locuitori ai R.S.S.M. deportate pentru totdeauna la 5-9 iulie 1949 le-au fost imputate „trecerea fățișă de partea dușmanilor puterii sovietice” în timpul războiului, apartenența la categoria „chiaburilor”, calitatea de foști membri ai unor formațiuni politice care au activat în Basarabia până la ocuparea acesteia de către sovietici, „complicitate” și „trădare de patrie”. Din acest val

al deportărilor au făcut parte și reprezentanți ai unei categorii profesionale importante – cea a cadrelor didactice din R.S.S.M., capetele de acuzare pe baza cărora cei peste două sute de profesori din Basarabia și din raioanele din stânga Nistrului au fost duși în Siberia și Kazahstan fiind aceleași ca și pentru alte categorii de persoane deportate”. (Ion Varta, *Deportările cadrelor didactice din R.S.S.M. în zilele de 6-7 iulie 1949*. În revista *Limba Română*, nr. 7-8, anul XXI, 2011).

4. Identifică legenda cunoașterii cafelei de către Ioan Tătu și explică ce este un feligean cu zarf.

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei.

Răspunsurile corecte la etapa a II-a:

1. Procesul expus în opera lui Strabon, *Geografia*, este unificarea triburilor geto-dace de către regele Burebista („Spre a ține în ascultare poporul”). În acțiunea sa de unificare și promovare a reformelor, Burebista a fost susținut de Deceneu, mare preot și vice-rege („el și-a luat ca ajutor pe Deceneu”), care a înălțat cultul bahic, asociat cu cultura viței-de-vie și cu orgiile („ei s-au lăsat înduplacați să taie viața-de-vie și să trăiască fără vin”), și a cerut ascultarea de porunci.

2. Caricatura ridică tendințele statelor de colonizare a noilor teritorii, manifestate la Conferința de la Berlin (noiembrie 1884 – februarie 1885), care a fost organizată de cancelarul german Otto von Bismarck la cererea Portugaliei, pentru a rezolva problema împărțirii Africii. La Conferința de la Berlin, puterile coloniale europene s-au luptat pentru a obține controlul asupra interiorului continentului, Franța, Germania, Marea Britanie și Portugalia fiind principaliii actori care controlau majoritatea Africii coloniale în acea perioadă.

Tortul portionat cu inscripția *Africa* este simbolul care indică divizarea continentului între puteri și crearea unei noi hărți a continentului.

Continuare în pag. 24

RUGĂCIUNEA LA INTRAREA ÎN CLASĂ

Doamne, Doamne, ceresc Tată,
Noi pe Tine Te rugăm
Luminează-a noastră mine,
Lucruri bune să-nvățăm.
Căci Tu ești Stăpânul lumii
Si al nostru Tată ești
Și pe toate cele bune
Numai Tu le împlinești! Amin.

Ion VATAMANU

NINGE

Ninge, ninge,
Roi de nea.
Unde-i, unde-i
Urma mea?

Cine, cine
Stă în poartă
Și mă vede,
Mă aşteaptă?

Mama-i! Mamă!
Nu mi-e frică.
Eu sunt mare,
Neaua-i mică.

CÂTIVA ȘOARECI FAIMOȘI

Conform tradiției nipone, nasul este simbolul ființei umane. Se consideră că dacă culoarea nasului nu este normală, omul are unele dificultăți legate de sănătate sau destin. Din cele mai vechi timpuri, nasul este văzut ca mesagerul spiritului, iar divinitatea destinului și-ar avea sălașul în vârful nasului. De aici, necesitatea imperioasă de a păstra sănătatea nasului, atât în interior, cât și în exterior. Din perspectiva lingvistică, nasul este „floare”, ambele fiind numite cu același cuvânt.

Soareci construiesc vizuini foarte complexe, cu intrări lungi și multe rute de evadare. Sunt rozătoare curate și ordonate, vizuinile lor având adesea zone separate pentru depozitarea mâncării, dormit și mers la toaletă. Prin aplatizarea corpului, soareci sunt capabili să se strecoare prin goluri de până la 6 mm. Aceasta este aproximativ dimensiunea unui creion!

Curios este faptul că soareci au expresii faciale pentru a comunica cu alții soareci sau pentru a-și exprima starea de spirit. Au un apetit grozav, mânancă de aproximativ 15-20 de ori pe zi.

În 1928, Mickey Mouse al lui Walt Disney devine primul soarece-personaj în desenele animate pentru copii. Personajele de acest tip devin populare în rândul micilor spectatori, precum *Speedy Gonzales*, Jerry de la *Tom și Jerry* sau *Stuart Little* de E. B. White.

Expresia a da apă la soareci înseamnă a plângere, a se smiorca și sugerează o ghidușie necesară unui dialog cu cei mici și sensibili. Aceasta este, de fapt, o metaforă nostimă a plânsului.

STUART LITTLE

(fragment)

Când a apărut al doilea fiu al soției domnului Frederick C. Little, toată lumea a remarcat că nu era cu mult mai mare ca un șoarece. Adevărul e că bebelușul semăna mult cu un șoarece în toate privințele. Era înalt de vreo cinci centimetri și avea un nas ascuțit ca de șoarece, coadă de șoarece, mustăți de șoarece și acea atitudine plăcută, sfioasă, a unui șoarece. Domnul și doamna Little l-au botezat Stuart.

Spre deosebire de majoritatea bebelușilor, Stuart a putut merge de îndată ce s-a născut. La o săptămână se putea urca pe veioze, cățărându-se pe fir. Doamna Little și-a dat seamă imediat că hainele de copil pe care le cumpărase nu erau potrivite, așa că s-a pus pe treabă și i-a croit un costum mititel din stofă albastră, cu buzunare aplicate, în care să-și țină batista, banii și cheile. În fiecare dimineață, înainte ca Stuart să se îmbrace, doamna Little mergea în camera lui și îl cântărea pe un căntar mic, destinat de fapt cântăririi scisorilor. La naștere, Stuart ar fi putut fi expediat cu poșta Prioripost pentru o taxă de trei centi, dar părinții au preferat să-l țină, nu l-au expediat; iar când, la vîrsta de o lună, luase în greutate doar zece grame, mama a fost atât de îngrijorată, încât a chemat medicul.

Doctorul a fost încântat de Stuart. I-a luat temperatura și a văzut că avea 37 de grade, adică o temperatură normală pentru un șoarece. I-a examinat și pieptul, și inima și i-s-a uitat în urechi cu o lanternă, cu un aer solemn. (Nu orice doctor se poate uita în urechile unui șoarece fără să-l umfle râsul). Totul părea în regulă, iar doamna Little a fost încântată de rezultatul atât de bun.

— Îndopăti-l! a spus medicul vesel, la plecare.

Stuart le era de mare ajutor părinților și fratelui său mai mare, George, fiindcă era atât de mic și putea face anumite lucruri de care e-n stare un șoarece. Într-o zi, când curăța cada după ce se îmbăiașe domnul Little, doamna Little și-a pierdut un inel și și-a dat seama îngrozită că îi căzuse în conductă de canalizare.

— Ce-ar fi să-l trimitem pe Stuart după el? a propus domnul Little. Ce zici, Stuart, vrei să încerci?

— Da, aş vrea, a răspuns Stuart, dar aş face bine să-mi pun pantalonii cei vechi. Cred că-i cam ud pe-acolo.

Așa că Stuart s-a strecut în vechii săi pantaloni și s-a pregătit să coboare în conductă după inel. A hotărât să ia și firul cu el, lăsând unul dintre capete în mâinile tatălui.

— Când trag de trei ori de fir, ridică-mă, a zis.

Și, în vreme ce domnul Little stătea în genunchi în cadă, Stuart a alunecat încet în conductă, dispărând. Cam peste un minut, s-au și simțit cele trei smucituri ale firului, iar domnul Little l-a tras cu grijă în sus. Acolo, la capăt, se afla Stuart, cu inelul în jurul gâtului, în siguranță.

— Ah, băiețelul meu curajos, a spus mândră doamna Little.

Ilustrații: Alexei COLÂBNEAC

Urmare din pag. 13

lipsei de resurse și spațiu; de exemplu, într-o subterană în creștere densă sau într-un pat dens semănăt cu morcovi;

– o dimensiune mică a plantelor poate fi obținută în condiții artificiale (de exemplu, bonsai) și dacă nu sunt respectate condițiile de creștere a culturilor agricole, din cauza lipsei de resurse și spațiu pentru o creștere normală; dimensiunile reduse ale plantelor pot fi asociate cu călcarea și cosirea; de exemplu, în cazul călcării de animale pe pășuni sau de către oameni pe cai; în acest caz, resursele plantelor nu sunt cheltuite pentru creștere, ci pentru recuperarea din daune; în plus, în solul dens, creșterea rădăcinilor este dificilă, ceea ce înseamnă respirație, absorbtie de apă și minerale; un alt caz posibil: cosirea plantelor în pajiști de fân și pe peluzele din orașe; plantele mici sunt mai puțin deteriorate în acest caz, astfel încât se creează presiunea de selecție, ceea ce favorizează supraviețuirea formelor mai mici.

Punctajul participanților la etapa a II-a:

29 de puncte au acumulat: Maria PLUGARU (10,10,9), Bardar, Ialoveni; Anastasia SÎRBU (10,10,9), Chișinău;

26 de puncte: Nina SÎRBU (9,9,8), Holercani, Dubăsari;

24 de puncte: Aliona CERESĂU (9,9,6), Pepeni, Sângerei;

20 de puncte: Teocista COLȚA (10,9,1), Cărpineni, Hâncești;

19 puncte: Ionela PILCHIN (10,9,0), Satul Nou, Cimișlia;

18 puncte: Adela PISICĂ (9,8,1), Bardar, Ialoveni;

17 puncte: Alexandru MALENCHI (9,8,0), Pârlia, Ungheni; Gabriela POPENCO (9,8,0), Cioburciu, Ștefan-Vodă;

15 puncte: Cristina DARIU (10,5,0), Văsieni, Ialoveni;

13 puncte: Mihaela MIȚCO (9,4,0), Cușmirca, Soldănești;

12 puncte: Mihaela BUGA (1,9,2), Marinela URSU (2,4,6), Lozova, Strășeni;

7 puncte: Beatriz BOTNARU (0,6,1), Lozova, Strășeni; Maria CERBU (3,2,2), Bobeica, Hâncești;

Din lipsă de spațiu, publicăm doar numele participanților care au acumulat minimum 7 puncte. La bilanțul general însă vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

Urmare din pag. 21

3. În fragmentul de text preluat din manualul lui M. Oprea, *Limba moldovenească. Clasa a treia*, publicat la Tiraspol în 1938, este prezentat procesul de moldovenizare din RASSM, care a servit drept un pilon pentru ideea de existență a unui popor moldovenesc, diferit de poporul român, și a unei limbi moldovenești, diferită de limba română. Moldovenizarea a condus și la deznaționalizarea populației românești din RASSM, ale cărei consecințe se resimt până în prezent.

Punctajul participanților la etapa a II-a:

Se acordă: 5 puncte din oficiu, câte 10 puncte pentru fiecare răspuns corect, câte 1 punct la fiecare sarcină pentru complexitate.

37 de puncte au acumulat: Cristina PLOTNICOV, Văsieni, Ialoveni; Mihaela BUGA, Lozova, Strășeni; Anastasia VATAMAN, Vădeni, Soroca; Ana PLĂMĂDEALĂ, Văsieni, Ialoveni; Maria-Denisa NOVICOV, Nisporeni; Ion LATU, Orhei (5,10,10,10,2);

36 de puncte: Mihaela UNGUREANU, Chetrosu, Drochia (5,10,10,10,1);

35 de puncte: Nicoleta VORNICESCU, Lozova, Strășeni (5,10,10,9,1); Sanda POSTICĂ, (5,8,10,10,2), Maria PLUGARU, Bardar, Ialoveni (5,9,10,10,1);

34 de puncte: Olga SÎRBU, Prepeleța, Sângerei; Ilie LOCOMAN, Pepeni, Sângerei (5,9,10,9,1);

32 de puncte: Nicoleta PORUBIN, Holercani, Dubăsari (5,10,8,8,1); Teocista COLȚA, Cărpineni, Hâncești (5,9,7,10,1); Maria CERBU, Bobeica, Hâncești (5,9,10,7,1).

S-au acceptat toate variantele corecte ale răspunsurilor.

Din lipsă de spațiu dăm spre publicare doar numele participanților care au acumulat minimum 32 de puncte. La bilanțul general însă vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

Dragi elevi! Fiți atenți la sarcinile formulate! Scrieți citești! Vă reamintim: răspunsurile trebuie să fie individuale, originale și complexe. Atenționăm: răspunsurile colective și/sau identice nu vor fi punctate.

Rubrică susținută de Tatiana CRESTENCO,
jurist specializat în drepturile copilului

COPII SUNT DIFERIȚI

*A*vem obligația să achităm taxa lunară într-o școală de stat? Părinții mei au refuzat să mai achite, iar contabilă școlii anunță acest lucru în fața colegilor de fiecare dată când intră în clasă. Mă deranjează mult acest fapt.

Daniel M., 10 ani, Căușeni

Taxele școlare de la elevi se percep benevol doar prin intermediul asociațiilor părintești ce sunt înregistrate și activează conform Legii cu privire la asociațiile obștești. Taxa pentru fondul școlii sau cel al clasei nu poate fi percepută de la părinții care nu doresc să doneze respectivele mijloace financiare. Elevul nu trebuie să fie tachinat, înjosit etc. pentru faptul că părinții nu sunt membri ai asociației. Orice abuz sau obligarea de a achita taxe neformale în cadrul instituției de învățământ poate fi interpretat ca act de corupție sau conex actului de corupție și se sesizează organelor procuraturii sau reprezentanților Centrului Național Anticorupție.

*T*ata ne bate când primim note negative. Ne reproșează că nu are nevoie de prosti la casă. Sunt disperat. Ce recomandare îmi puteți da?

M. A., 14 ani, Drochia

Toți copiii sunt diferenți. Unii au o memorie mai bună, alții au talent în pictură, dans, muzică; unii copii sunt foarte buni la matematică, dar nu au aceeași performanță la educația fizică. Nu este corect atunci când se face comparație între copii sau se înaintează niște cerințe prea mari. Nu este corect când se recurge la agresiune fizică sau morală atunci când copilul a obținut o notă mai joasă. Cu toate acestea, copiii trebuie să fie disciplinați și sărguincioși, să depună efort în însușirea materiei școlare. În funcție de reușitele școlare, veți putea accede la ciclul liceal, care este accesibil pe bază de merit, iar ulterior, la învățământul superior. Încercați să discutați cu psihologul școlar, cu dirigintele; apelați la specialiștii din cadrul Serviciului de asistență psihopedagogică din Drochia sau la Centrul de sănătate pentru tineri din Drochia. Atât la Serviciul de asistență psihopedagogică, cât și la Centrul de sănătate pentru tineri, veți găsi un psiholog care vă va oferi consultanță necesară și, după caz, va purta discuții cu tatăl vostru, și va explica corect că pedeapsa nu este cea mai bună soluție în educarea copiilor.

Rubrică susținută de Constantin OLTEANU

CITIUS, ALTIUS, FORTIUS!

ETAPA a IV-a

1. Câte goluri a înscris fotbalistul moldovean Vitalie Damașcan cu Fortuna Sittard în meciul de acasă cu Waalwijk, în etapa a 17-a a campionatului olandez din Eredivizie? (5 puncte).

2. Ce club antrenează acum penultimul antrenor principal de la Manchester United? (4 puncte).

3. Cine este noua campioană mondială de handbal feminin? (3 puncte).

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei.

Răspunsurile corecte la etapa I:

1. Leonid Oleinicenco;
2. Albastră;
3. Vanesa.

Rezultatele etapei I:

Numărul maxim de 12 puncte 1-a acumulat: Mihaela BUGA, Lozova, Strășeni.

Numele celor care au acumulat 8 puncte: Nina SÎRBU, Holercani, Dubăsari; Anastasia SÎRBU, Chișinău; Mihaela MITCO, Cușmirca, Șoldănești; Alexandru MALENCHI, Pârlita, Ungheni; Nicoleta VORNICESCU, Lozova, Strășeni; Teocista COLȚA, Cărpineni, Hâncești; Ion LATU, Orhei.

Numele celor care au acumulat 3 puncte: Adela PISICA, Bardar, Ialoveni; Nicoleta PORUBIN, Holercani, Dubăsari.

Din lipsă de spațiu, publicăm doar numele participanților care au acumulat minimum 3 puncte. La bilanțul general, vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

Atât pentru această etapă. Întrebările sunt ușurele, iar timpul pe care îl poți acorda concursului nostru începe în pauza dintre două lecții. Astă, doar cu condiția că îți ai făcut tema pentru lecția care urmează. Dacă da, atunci îți dorim să iei un „zece”.

YANN TIERSEN

O dată ce ai terminat de văzut filmul *Le fabuleux Destin d'Amélie Poulain*, începi să cauți cu disperare coloana sonoră și să te interesezi de cine a fost făcută. Asta s-a întâmplat cu toată lumea care a vizionat filmul. Muzica lui Tiersen nu este o simplă coloană sonoră, ci o însoțire constantă a scenelor filmului, devenind de fapt un al doilea protagonist ce ajunge la inimiile a milioane de ascultători din întreaga lume.

Yann Tiersen, pe numele său întreg Yann Guillaume Tiersen, s-a născut pe 23 iunie 1970 în Bretania, un oraș breton cu vedere la Atlantic, părinții săi fiind de origine beliană și norvegiană. Este muzician și compozitor francez. Locuiește la Paris. A studiat muzica clasică și a lansat mai multe albume de studio, devenind cunoscut în Franța odată cu apariția celui de-al treilea său disc – *Le Phare* (2000). Compozițiile sale se inspiră din muzica tradițională franceză, clasică, minimalistă, dar și rock! Stilul său a fost comparat cu cel al lui Chopin, Erik Satie sau Philip Glass. Știe să cânte la vioară, pian și chitară; în adolescentă a făcut parte din mai multe trupe post-punk. Înainte de a lansa primul său album, a înregistrat muzică de fundal pentru scurtmetraje.

Filmele franceze *La vita sognata degli angeli*

(1998, Erick Zonca), *Alice et Martin* (1998, André Téchiné), *Qui Plume la Lune?* (1999, Christine Carrière) și *Tabarly* (2008, Pierre Marcel), precum și filmul german *Good Bye, Lenin!* (2003, Wolfgang Becker), au muzica compusă de Tiersen.

În albumele sale, unele piese sunt instrumentale, în timp ce altele sunt cântate chiar de Tiersen sau de artiști invitați. Lista colaboratorilor lui Yann Tiersen a crescut album după album.

Spectacolele sale live variază foarte mult unele de altele. Uneori este însoțit de o orchestră și de mulți colaboratori invitați. Alteori oferă cele mai frecvente ședințe minimalistă, deseori însoțite doar de un percussionist și un chitarist, alternând continuu între pian, acordeon și viori pentru cele mai melodice piese și cu chitara electrică pentru melodiile sale mai grele.

Muzica sa are o tonalitate atât de calmă și plăcută, îl recomand tuturor celor care vor să-și deschidă pofta către muzica bună. Pune-ți căștile în urechi sau dă sonorul mai tare cu Yann Tiersen și îți promit că lumea o să-ți pară mult mai bună! Iarna e timpul perfect pentru compozиtiile lui. Preferata mea e *Penn ar lann*.

Ana BRADU

KJETIL ANDRE AAMODT

Cum zăpada se lasă așteptată în această iarnă, pârtiile montane cu diferite grade de dificultate ne fac cu ochiul. Am și surprins, cu această ocazie, un amator care făcea furori pe traseul amenajat și mi-am amintit de schiorii de performanță și acrobatiile de la Jocurile Olimpice, care te lasă fără aer.

Așadar, pârtiile de schi își au eroii lor, fiecare prezentându-ne momentul său de glorie, doborând record după record, cum ar fi: norvegianul Kjetil Andre Aamodt, italianul Alberto Tomba, francezul Jean-Claude Killy, austriacul Hermann Maier, suedezul Ingemar Stenmark etc.

Acest număr de revistă îl vom dedica schiorului care a dominat tranșant prin talentul său ieșit din tipare competițiile de schi de la Jocurile Olimpice și a cucerit toate probele de schi alpin. Kjetil Andre Aamodt, numit și norvegianul de aur, a câștigat opt medalii olimpice: patru de aur, două de argint și două de bronz, fiind cel mai bun sportiv al anului 2006 în Norvegia.

Născut pe 2 septembrie 1971, la Oslo, Kjetil Andre Aamodt, pasionat în copilărie de golf, fotbal, hochei, stă bine pe schiuri de la șapte ani grătie tatălui său,

care este instructor de schi. Se face remarcat în 1990, la Campionatul Mondial de Juniori, unde intră în posesia medaliei de aur la coborâre, slalom superuriasă, și argint la slalom urias și slalom. Îar în 1992, la Albertville, sportivul obține prima medalie olimpică de aur în proba de slalom superuriasă. Exact peste 14 ani, la Jocurile Olimpice de la Torino, norvegianul își încheie cariera olimpică cu o altă victorie, la slalom superuriasă.

Cum schiul implică un risc sporit de accidentare, sportivul trece prin momente de grea încercare în anii 1994-1995, suferind o ruptură de menisc. În poftida acestui incident neplăcut, schiorul revine în forță. Întrebăt care a fost secretul acestor performanțe de excepție, Kjetil Andre răspunde: *Nu există niciun „hocus pocus”, ci doar o multime de antrenamente, sport și bucurie.*

Aamodt este până în prezent singurul schior care a câștigat patru medalii de aur la campionatul olimpic, în total cucerind 20 de medalii la campionatele mondiale și olimpice.

Daniela CODREANU

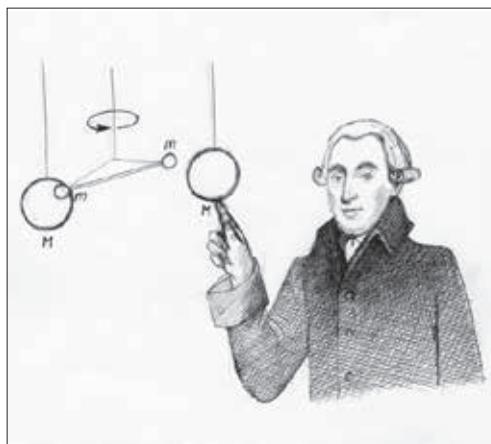
CAVENDISH – CIUDATUL „CANTARAGIU”

Unul dintre cei mai geniali savanți ai sec. XVIII, Henry Cavendish, s-a născut în orașul francez Nisa pe 10 octombrie 1731, într-o familie de aristocrații britanici, care temporar locuia acolo. Tatăl său, lordul Charles Cavendish, scoțian, era o persoană erudită, pasionată de știință. Micul Henry nu a avut parte de o copilărie fericită, deoarece la nici trei ani a rămas fără de mamă și toată grijă educației i-a revenit tatălui. După tentativa de a-i angaja un învățător privat, care nu s-a soldat cu rezultatele scontate, tatăl l-a înscris la o școală privată. Apoi Cavendish și-a continuat studiile (1749-1753) la colegiul Universității din Cambridge, pe care însă nu l-a absolvit.

Deși nu avea nicio lucrare științifică publicată, la 29 de ani a fost primit în rândurile Societății Regale a Marii Britanii – un prototip al academilor. Aici se adunau oamenii de știință și își comunicau rezultatele cercetărilor realizate. Cavendish studia intens gazele din atmosferă pământului, le izola, le măsura proprietățile fizice și urmărea reacțiile chimice cu participarea lor. Cu toate că era o persoană foarte modestă, retrasă, profund asocială și nu se grăbea să publice lucrările sale, era cunoscut drept un savant multilateral, cu o bună pregătire în chimie, fizică, matematică, foarte pedant la executarea experimentelor. Cei care îl cunoșteau, considerau că modul său asocial se datora unui defect din copilărie – Henry se bâlbâia și nu îi era ușor să se exprime.

Trăia modest, adesea având în buzunar doar banii suficienți pentru un dîneu. Dar, pe când avea 42 de ani, unchiul său, lordul George Cavendish, care aprecia mult pașunea lui Henry pentru știință, i-a lăsat o moștenire imensă. O parte din bani i-a investit într-un laborator la el acasă, dotat cu cel mai modern utilaj al timpului. Totodată, a ajutat și studenții promițători, care se confruntau cu probleme financiare.

Cineva din contemporani susținea, în glumă, că lordul Cavendish era cel mai bogat printre savanți, și cel mai savant printre bogății Marii Britanii. Casa, pe care o avea la Londra, era îngrijită de mai mulți servitori. Aici ciudăteniile sale au atins culmi nemaivăzute: cu ei comunica doar prin notițe scrise, iar pentru a nu se întâlni cu slugile sale pe coridoare, a construit o scară exterioară pentru aceștia. Dacă, din neatenție, cineva dintre ei dădea peste Cavendish, acesta era concediat imediat.

Violeta ZABULICĂ

Cercetând atmosfera și continutul ei, Cavendish a realizat că ea conține patru părți (exact 79,17%) de „aer flogistic” și o parte de aer (20,83%) fără „flogiston”. Mai târziu „aerul flogistic” a fost considerat ca amestec de azot, argon și bioxid de carbon, iar cel fără „flogiston” – ca oxigen. A mai determinat că 0,84% din aer îi aparține unui gaz necunoscut. Doar peste o sută de ani acesta a fost identificat drept gazul nobil argon (0,94%), iar autorii descoperirii, britancii W. Ramsay și J.S. Rayleigh, s-au învrednicit de premiul Nobel.

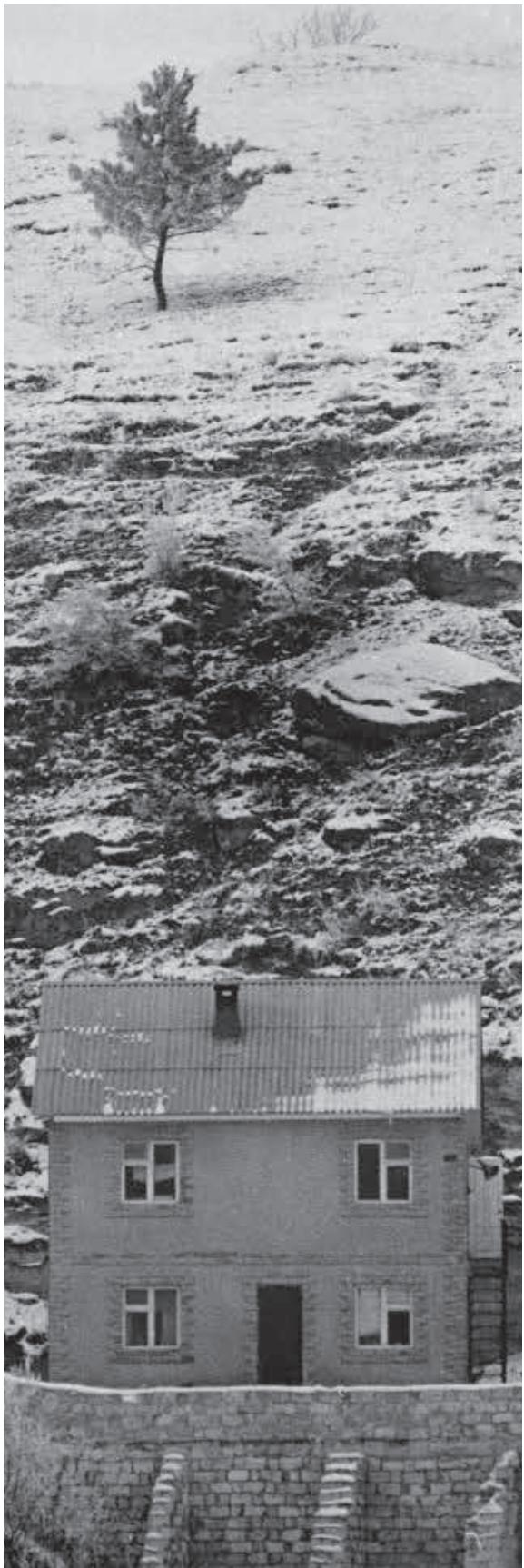
Cavendish a obținut, izolat și studiat și alte gaze – hidrogenul, bioxidul de carbon, oxizii azotului. El este considerat descoperitorul hidrogenului (1766) ca „aer combustibil”. A determinat compozitia apei și a obținut-o sintetic prin arderea hidrogenului în oxigen. A prevăzut utilizarea hidrogenului în baloanele atmosferice, mai ușoare ca aerul. Nu mai puțin valoroase au fost cercetările lui Cavendish în fizică. Printr-un experiment ingenios, care îi poartă numele, Cavendish a determinat densitatea Pământului – $5,48 \text{ g/cm}^3$. Despre exactitatea acesteia vorbesc cifrele, obținute cu ajutorul utilajului modern – $5,51 \text{ g/cm}^3$. Cunoscând parametrii geometrici ai planetei, a fost posibilă determinarea masei.

Henry Cavendish a realizat cercetări esențiale și în domeniul curentului electric, care au anticipat multe descoperiri foarte importante.

A introdus termenul de *potențial electric*, a studiat interacțiunea sarcinilor electrice, a rolului mediului asupra sarcinii condensatorilor, a determinat constantele dielectrice ale multor substanțe. A prezis abaterea luminii în vecinătatea corpurilor cosmice masive, precum și soarele, anticipând cu mai bine de un secol teoria lui Einstein. Toate aceste mari realizări au ajuns la public mult după moarte sa (24.02.1810), când au fost răsfoite mai multe manuscrise nepublicate. El a lăsat cuvânt ca unele dintre manuscrise să fie deschise după două sute de ani.

Ciudatul din Henry Cavendish nu a dispărut nici la finele vieții sale: a cerut ca peste covoul său să fie pusă o piatră masivă fără nicio inscripție. Dar urmașii nu l-au uitat: numele lui îl poartă un laborator de fizică performant la Universitatea din Cambridge, un crater de pe Lună și un asteroid.

Iurie SCUTARU, doctor în științe

DUPĂ CASĂ

ÎNCREDERE

DIALOG

ROMANȚA... PENTRU MAI TÂRZIU

Romanța e sufletul românesc pe note muzicale.

Ioana RADU

Italienii preferă canțoneta, francezii se asociază cu şansoneta, ruşii – cu ceastușka, germanii – cu liedul, iar românii poartă în suflet de-o viaţă romanță. Apariția acestui gen muzical pe tărâmul românesc a fost o condiție indispensabilă pentru existența noastră, căci iubim cu sinceritate și ne sfâșie dorul inefabil, care nu are corespondent nicăieri în lume și se pare că ne aparține în totalitate. Doar românii pot spune că le este dor, expresia în sine fiind intraductibilă.

Apariția romanței ca gen de sine stătător în peisajul muzical este incertă. Pentru început le bifăm în repertoriul lăutarilor autohtoni, la petrecerile câmpenești ale românilor sau la alte evenimente importante din viața lor, iar spre finalul secolului al XIX-lea și în cadrul unor piese de teatru. Anton Pann spunea în 1836 că avem o moștenire cunoscută de peste 150 de ani în domeniul romanțului, al cântecului de lume.

Cum fiecare gen muzical evoluează, romanța închide ușa cărciumii, fiind preluată de marii compozitori, care au onorat-o cu linii melodice de excepție, îmbinând armonios marea poezie românească cu notele muzicale înălțătoare. Romanța clasică a avut perioada ei de glorie în prima jumătate a secolului XX. Printre cei mai cunoscuți interpreți de romanțe din prima jumătate a secolului XX amintim pe Jean Moscopol, Cristian Vasile, Dorel Livianu, Petre Andreeșcu, Titi Botez, Maria Tănase, Mica Braia, iar de la finalul secolului – pe Gică Petrescu și Ioana Radu etc.

Romanța *Flori de nufăr*, în alte surse intitulată *Mândra mea de altădată*, este considerată prima romanță românească scrisă de un compozitor cu pregătire muzicală, și anume Ionel Băjescu-Oardă, care a compus-o și a înregistrat-o în 1905 pe un disc de ebonită.

Festivalul-concurs de creație și interpretare *Crizantema de Argint* de la Chișinău și *Crizantema de Aur* de la Târgoviște, evenimente culturale dedicate acestui gen muzical, reamintesc de mari poeți ai romanței, precum M. Eminescu, G. Coșbuc, O. Goga, V. Alecsandri, dar și de compozitori precum: H. Mălineanu, I. Femic, I. Băjescu-Oardă, I. Brătianu etc.

Astăzi s-au impus noi genuri muzicale, precum dance-pop, hip-hop, reggae, house și.a. Manelele au luat-o razna, prevăzând falsă glorie, care face să curgă bancnotele fără număr. Oare romanța a căzut

în desuetudine odată cu dispariția unei generații care a venerat-o și cu inapetența tinerei generații de astăzi? Fiind întrebătă dacă romanța o fi pe cale de dispariție, regretata cântăreață de muzică populară și romanță Ioana Radu, supranumită „regina romanțelor”, afirma: *Mă întrebați pe mine, care am luptat o viață întreagă s-o pun deasupra tuturor cântecelor; pe mine, care de la cărciumă am dus-o la radio, la televiziune; am suiat-o pe scenă, am trimis-o în sufletele tuturor, Tânăr și bătrân... Nu faceți din ea o dramă! Fiecare vers dintr-o romanță frumoasă este o clipă, o zi din viața noastră. Romanța e o confesiune pe care trebuie să îți-o faci tie și, fără să vrei, ajunge la public.*

Recitalurile de romanță pline de dăruire și visare fac să pulseze dragostea sub toate aspectele ei: de

La umbra nucului bătrân...

Valerie VOLONTIR

țară și de neam, de părinti, de valori creștine, precum și sentimentul propriu-zis al iubirii, emoționând profund publicul la cauzul pieselor *Pe lângă popii fără soț; La umbra nucului bătrân; Să-mi cântă cobzar; Inimă, de ce nu vrei să-mă trănești?; Cine mi te-a scos în cale?; Să-mi cântă de of și dor...*, creând o atmosferă de comuniune sufletească autentică oriunde în lume ne-am afla. Romanța a apărut în exclusivitate poeziei românești într-o epocă în care cărțile circulau într-un tiraj mic ori, mai trist, erau interzise pe alocuri, iar grătie acestui gen muzical divin, poezia de valoare a ajuns în casele românilor, cultivându-le gustul de frumos prin mesaje poetice consistente.

Vechea romanță *Din sânul maicei mele*, compusă în 1836 de Anton Pann, pe versurile poetului Grigore Alexandrescu, se află în geneza Imnului Național al României, *Deșteaptă-te, române!*, linia melodică fiindu-i preluată în 1848 de Andrei Mureșanu pentru poezia sa *Un răsunet*. De aceea, pe bună dreptate, romanța figurează în repertoriul Comisiei Naționale pentru Salvagardarea Patrimoniului Cultural Imaterial.

Ba mai mult, numeroase instituții prestigioase din România susțin demersul de înscriere a romanței pe Lista reprezentativă a Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității UNESCO.

Daniela CODREANU

P.S. Prinsă la sfat cu bunicii mei, depăndând amintiri la gura sobei, le întrezăresc fețele luminându-se: „Pe vremea noastră altfel petrecea omul... Ne aduna hora în mijlocul satului, îndemnând mesenii la joc și cântec; apoi urmău sărbetele sprințare cu foc sub picioare; iar după ce ne încălzeam inimile la un pahar de vin și-o vorbă bună, răsună a jale doina cea chinuitoare... Ca în cele din urmă să răsară... romanța, care alina toate dorurile știute și neștiute. O cântam cu toții într-un glas la sfârșit de petreceri, de parcă era o datoarie, sau, mai degrabă, un motiv în plus de mare bucurie. Tot omul avea un radio în casă: în fiecare dimineață și seară, după ce ne întorceam de pe imăș, ascultam muzică populară și așteptam romanța să vină peste noi ca o sărbătoare”.

Plămădită cu toată fința noastră, romanța a înaripat generații întregi în vremi de izbeliște, a generat trăiri omenești și a semănat speranță. Situându eu, cea care reprezint Tânără generație, cu alte gusturi și cu alte aspirații spre o prezumtivă felicire, am simțit un soi de vină pentru că am uitat-o și n-am căutat-o, și pentru că nu mi-am dat seama că fac parte dintr-o eternă romanță.

D. C.

NOI – O PRIVIRE DIN COPILĂRIE SPRE VIITOR

Dragă prietene,

NOI este revista care poate vorbi simplu despre lucruri complicate. Citește număr cu număr și viața ta va deveni mai frumoasă și mai interesantă.

Abonându-te la *NOI*, te asiguri cu un adevărat ghid pe tărâmul creației literare, plastice și fotografice, dar și al autorealizării. Poți miza pe echipa redacțională, pe specialistii asociați și pe toți cititorii care sunt gata să te asculte, să te înțeleagă și să-ți dea un sfat.

Colaborarea noastră este una deschisă – în paginile revistei poți găsi: literatură și spiritualitate, ecologie și investigații tehnice, profesii și probleme psihologice, teatru, muzică și cinema, sport și curiozități...

Revista *NOI* apare lunar, inclusiv în vacanța mare, fără numere comasate.

Nu ezita să te abonezi pentru următoarele 10 luni ale anului 2020.

Fiecare dintre colegii tăi merită un abonament la revista *NOI*. Îndeamnă-i să se aboneze!

Ar fi bine ca în fiecare clasă să fie cel puțin un abonament la revista *NOI*.

Prețul unui abonament pentru 10 luni este de 170 de lei.

Indicele PM 31239.

Abonamentul la revista *NOI* poate fi perfectat la orice oficiu poștal.

VRĂJITĂ DE CULORI

Anastasia CURBET, cl. a VII-a, IPLT M. Eminescu, Anenii Noi. A participat la un șir de concursuri naționale și internaționale. Printre performanțele sale se înscrise locul I la concursul internațional *Magic of friendship*, desfășurat în Azerbaidjan, și medalia de gradul unu la concursul internațional *Culorile Toamnei*, Arad, România.

— Cum ai descoperit aptitudinea pentru pictură?

— Fiind în pragul clasei a III-a, îmi doream cu ardoare să am o ocupație artistică. Astfel, am ajuns la centrul de creație *Ciocârlia* din Anenii Noi. Mi s-a oferit o gamă variată de activități. Am ales arta plastică. Nu m-am gândit niciodată că această alegere îmi va schimba viața. Talentul meu l-a descoperit doamna Lilia Secu, coducător de cerc.

— Îți amintești de primele tale desene?

— Uitându-mă la ele, mor de rușine. Pe cât de noștyme îmi par acum, pe atât de frumoase erau pentru mine atunci când le făceam!

— Ce simți atunci când desenezi?

— Dăruire și placere. Uneori se întâmplă să pierd noțiunea timpului desenând. Munesc mult la ele, caut idei, mă gândesc la mesajul pe care vreau să-l reprezint, studiez operele unor pictori, admir natura, mă inspir, schizez.

— Ai o culoare preferată?

— Două. Roșul, este o culoare fierbinte, simbolizând dragostea, înflăcărarea, entuziasmul. Albastru simbolizează pacea, inteligența, calmul, infinitatea și demnitatea.

— Care pictori te inspiră mai mult?

— Vicent van Gogh. Mă impresionează stilul său.

— Ce lucrare celebră îți-ai dorit să-o ai acasă pe perete?

— Noaptea îinstelată a lui van Gogh, care mă vrăjește cu atmosfera sa emoționantă.

— Ai și alte pasiuni?

— Îmi place să citesc, să rezolv exerciții de logică. Lectura mă ajută la îmbogățirea vocabularului și la dezvoltarea spirituală, iar exercițiile îmi servesc la dezvoltarea intelectului.

— Care a fost cel mai bun sfat pe care l-ai primit vreodată?

— Niciodată să nu-ți fie frică să încerci. Grație acestui sfat am reușit să-mi ridic performanțele în toate domeniile.

Pentru NOI – Iuliana BUNU

Rubrică susținută de Daniela CODREANU

PĂCĂLEALA. Domenico Starnone. Chișinău-București: *Litera*, 2019, 208 p.

Daniele Mallarico, un ilustrator de succes, și Mario, nepotul lui de patru ani, sunt deliciul acestei drame, câștigătoare a premiului literar italian *Strega*. Un joc al vârstelor: un copil care nu face diferență dintre real și imaginar, care își bagă buniciul în belele fel de fel în timpul unei vizite de trei zile. Unul dintre cei mai mari romancieri italieni contemporani reliefiază legăturile de familie prin prisma ambiției și a încantării în vîrstă, ilustrând fenomenal relația dintre generații cu bune și rele.

LAGĂRUL 33. Lilia Bicec-Zanardelli. Chișinău: *Cartier*, 2019, 220 p.

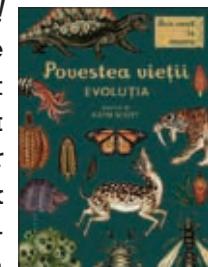
Un roman publicat simultan în română și italiană, care pune în lumină valoarea mărturiei istorice, în speranța că ororile trecutului nu se vor repeta niciodată – cel de-al Doilea Război Mondial: masacrul prizonierilor de război din Lagărul 33 de lângă Bălți. Protagonistul, Vittorio Montini, prizonier de război de origine italiană, reușește să se salveze dintr-o groapă comună și fugă din lagăr, iar în cele din urmă este deportat în Siberia, de unde le scrie părintilor săi: *Am fost declarat spion de război, trădător de patrie. Dar nu știi – al cărei patriu!?* Acum ispășesc o vină care nu-mi aparține... Fără dragostea Ștefaniei puteam deveni un monstru. Ea mi-a dat speranță pentru o viață mai frumoasă, indiferent de circumstanțe, fără ea aş fi pierdut busola vieții.

POVESTEÀ VIETII. EVOLUȚIA. Expoziție de Katie Scott. București: *Humanitas*, 2019, 80 p.

Bun venit la muzeu. Intrarea liberă!

– coperta ne anunță din start despre un compendiu extraordinar ilustrat de Katie Scott, care a studiat ilustrația de carte la Brighton University, iar apoi a lucrat pentru BBC, New York Times și Universal Records. Cele peste 80 de viețuitoare de pe uscat, din apă și din aer, cea mai mică bacterie, Tyrannosaurus rex, fauna erei glaciare și apariția homo sapiens ne invită la un spectacol grandios al diversității biosferei, la evoluția vieții pe Pământ pas cu pas.

BRÂUL DE LÂNĂ

Jn sezonul rece majoritatea dintre noi tindem să ne înfolosim cu cât mai multe haine groase. Dar, cu toate că punem multe haine pe noi, nu întotdeauna acestea ne țin de cald. Dintre toate fibrele naturale, lână este cea mai călduroasă și unul dintre cele mai sănătoase materiale, care poate fi purtat direct pe piele.

Mereu am avut o dragoste aparte pentru hainele din lână. Le asociiez cu iernile din copilăria mea,

când, împreună cu bunica, făceam ghemeulețe colorate de lână, ca mai apoi să-mi împletească din ele mănuși, fulare, căciuli.

Plăcută la atingere, lână ne oferă nu doar confort, dar și niște efecte terapeutice uimitoare. Da, lână vindecă și, chiar dacă se asociază cu vremea geroasă, aceasta poate fi utilizată pe parcursul întregului an. Lână are asupra pielii un efect de masaj. Cu cât mai groasă este împletitura hainei pe care o poți, cu atât mai multă energie și căldură îți oferă. Simplă purtare a unui fular din lână pură, înfășurat pe gât și pe cap, și a mănușilor împletite în casă reprezintă un remediu foarte bun pentru afectiunile sezonului rece: răceli, dureri de gât, de cap, sinuzită, degerături. În același timp, fibrele naturale de lână te apără de umezeală. Compoziția lor nu permite picăturilor de apă să pătrundă la piele, astfel că îți poți pune fără grijă o căciulă și o pereche de mănuși de lână atunci când afară este vreme rea.

Pe timp de iarnă, nu doar hainele din lână sunt recomandate, dar și așternutul din acest material – plăpumi, cuverturi, perne. Așternutul din lână asigură un somn liniștit. Și asta se datorează proprietății lânei de a crea confort, de a regla temperatura corpului, menținând-o constantă, și de a nu permite acestuia să transpire. Copil fiind, mă întrebam care este rolul brâului de lână pe care bunicii mei îl purtau toată iarna pe șale. Și credeau atât de mult în el. Apoi am descoperit mai multe „taine” ale acestor fire miraculoase, printre care și faptul că lână calmează durerile, cum ar fi cele de spate. Această proprietate se datorează grăsimii naturale care acoperă firele de lână – lanolina. Cea mai mare cantitate de lanolină se găsește în lână de oi.

Nicio fibră sintetică nu poate egala aceste proprietăți. Totuși, lână nu este recomandată oricui. Persoanele alergice și cele care suferă de astm bronșic o pot folosi ocazional sau numai după consultarea medicului.

Rubrici susținute de Valeria PRODAN

CĂLDURĂ LA CANĂ

Chiar dacă suntem în ultima lună de iarnă, fri-gul ține să-și facă datoria până la capăt. Nu în zadar, pe timpuri, februarie mai era numită *luna lupilor*, ea venind cu geruri și viscole mari.

Chiar dacă iernile nu mai sunt ca altădată, corpul nostru are nevoie să se încălzească suficient. Și nu doar cu ajutorul hainelor. Pentru mine, una dintre cele mai mari plăceri ale sezonului rece este o băutură caldă și aromată, savurată după o plimbare prin zăpadă. Recomandate atât maturilor, cât și copiilor, licorile ademenitoare fac mult bine celor care le consumă. Ele ne răsfăță și ne readuc buna dispoziție, de care ducem lipsă iarna.

Probabil cea mai populară băutură preferată în zilele de iarnă este ciocolata caldă. Aroma sa nu ai cum să o confunzi. Această băutură este sănătoasă, având în vedere proprietățile boabelor de cacao din care se prepară ea. În plus, o ceașcă de ciocolată dulce-amăruie te încâlzește și te relaxează. Poate fi pregătită ușor acasă, topind într-un vas 100 de grame de ciocolată neagră, peste care se adaugă lapte și zahăr.

Ce zici de un pahar cu lapte călduț la micul dejun sau atunci când ai poftă de ceva dulce? Laptele nu este băutura ta preferată? Dacă vei încerca următoarea rețetă, cu siguranță o să-ți placă. Ai nevoie de o banană coaptă bine, lapte, zahăr, un vârf de vanilie și scortisoară.

Cu ajutorul unui blen-de, mixează banana cu laptele, zahărul și extractul de vanilie. Amestecă suficient, până obții o pastă omogenă. Toamă lichidul în pahare și presăra pe deasupra scortisoară sau o mână de nuci pisate.

Încearcă ceciuri pe bază de fructe uscate (stafide, mere, gutui etc.), în care poți adăuga miere, lămâie, rădăcină de ghimbir sau coajă rasă de portocale. Nici plantele nu trebuie ignorate – sunt excelente pentru iarnă. Bea ceai de mentă, romaniță și bergamotă, care are un miros asemănător portocalei. Compoturile se numără și ele printre cele mai sănătoase băuturi calde. Se fac din fructe proaspete, uscate sau înghețate. Ele nu doar te vor încălzi, ci îți vor oferi și o porție generoasă de vitamine și minerale.

Și pentru că iarna avem nevoie de multă hidratare, nu uită să incluzi în meniul tău zilnic supele. Ele trebuie să conțină multe vitamine și proteine, deci legume, carne și carbohidrați.

LĂCRĂMIOARA

Călugării i-au dat lăcrămioarei un nume cu o conotație religioasă, *lilium convallium* (în prezent, *convallaria majalis*), în-

semnând *crinul din vale*, denumire preluată din Cântecul lui Solomon, în care apare versetul *Eu sunt trandafirul lui Sharon și crinul din vale*. Numele științific latin al lăcrămioarei, *convallaria majalis*, are semnificația de *vale* (*convallaria*) și *luna mai* (*majalis*), probabil o referire la locul originar și perioada de înflorire a acestei flori. O denumire populară a lăcrămioarei în Europa Occidentală

este *lacrimile Fecioarei Maria*, întrucât legenda spune că această floare a răsărit din lacrimile vărsate de către mama îndurerată lângă crucea pe care a fost răstignit Iisus.

În vechime, băieții și fetele culegeau buchete de lăcrămioare pentru că există credință că aceste flori au darul de a aduce noroc în dragoste.

Într-o altă legendă se spune că privighetorile nu încep să cânte până când parfumul lăcrămioarelor nu umplu aerul de mireasma lor persistentă.

Începând cu Evul Mediu, lăcrămioarele au început să facă parte din buchetul tradițional al mireselor, simbolizând modestia și puritatea.

Lăcrămioara, o floare cu proprietăți contradictorii (otravă, dar și plantă de leac), este un simbol al alegerii corecte, al opțiunilor difierite pe care le oferă viața, al dragostei și al morții, sau al iubirii și al urii.

LILIACUL

O străveche legendă grecească, preluată și de romani, povestește cum Tânărul Pan, zeul pădurilor și cămpilor, a întâlnit-o în zorii unei zile pe frumoasa nimfă Syringa. El i-a admirat grăția și perfecțiunea trăsăturilor, și s-a decis să îi vorbească, însă, speriată, nimfa a dat bir cu fugiții. Pan a încercat să urmărească, dar ea s-a transformat dintr-o dată într-un tufiș parfumat de liliac. Îndurerat, Pan a izbucnit în lacrimi și apoi a început să colinde pădurile, făcând bine tuturor celor pe care îi întâlnea în cale. În acest fel, *Syringa* a devenit numele latin al florii de liliac.

Într-o altă legendă, de origine nordică, se spune că florile de liliac apar atunci când primăvara alungă zăpada de pe câmpuri și înalță soarele în tările cerului, alături de curcubeul. Primăvara împletește atunci razele soarelui cu cele ale curcubeului și începe

să le îndrepte spre pământ. Când primăvara ajunge în nord, în ținuturile scandinave, nu mai rămâne din toată paleta curcubeului decât culorile alb și violet, aşa că le preseară asupra unor tufișuri cu flori minuscule, florile de liliac.

Se spune că perioada în care infloresc liliacul indică dacă o primăvară va fi timpurie sau târzie. Dacă florile sale apar imediat după o iarnă grea, el este un simbol al rezistenței sau al supraviețuirii.

INVENTATOAREA DE 14 ANI

Alaina Gassler, o elevă în vîrstă de 14 ani care își face studiile la școala din West Grove, statul Pennsylvania, a inventat o simplă soluție de „eliminare” a zonelor moarte ale unei mașini folosind un projector care transmite imaginea mediului ambient din jurul acesteia pe acele elemente care îl închid din vizor.

Noul sistem la care nu s-a gândit nimeni sau, cel puțin, niciun producător auto nu l-a implementat pe vehicule de serie, a luat primul loc la concursul *Broadcom MASTERS*, iar Alaina a ridicat un premiu în valoare de 25.000 de dolari pentru el!

Proiectul numit *Improving Automobile Safety by Removing Blind Spots* impresionează prin eleganță și simplitatea sa. Folosind o imprimantă 3D, fata a creat un sistem prototip care constă dintr-o cameră web și un projector care transmite imaginea străzii pe montantul frontal în timp real și uniform, elementul care afectează cel mai des câmpul vizual al unui șofer, făcându-l oarecum transparent.

ASPARK OWL – FULGERUL NIPON

Acest automobil nu are „bunici”. Și nici album de familie, ca legendarele Mercedes, Ford, Toyota și altele. Și nu va impresiona cu motor de cilindru

mare, cu mulți cilindri, aspirat sau cu turbine, și nu va face să vibreze geamurile din cartierele vecine de la zgomotul produs. O eră nouă tot mai mult înaintează, ca ghețarii pe timpuri, zdrobind tot ce a fost anterior. Era automobilelor electrice. Și dacă mai ieri predominau dogmele că acestea nu pot fi la fel de performante ca cele cu motoare cu ardere internă, apoi în prezent diferite modele, de pe diferite meridiane de pe glob, cu insistență demonstrează contrariul. Este și cazul acestui „copil rebel” al japonezilor, care a absorbit cele mai noi tehnologii.

Compania Aspark Co. Ltd a fost fondată în 2005 la Osaka, Japonia, de către Masanori Yoshida, pentru a oferi consultanță tehnologică și a recruta specialiști. Are deja 25 de oficii în lume și 3300 de angajați. Nu s-a mai ocupat de proiectarea automobilelor, dar personalul foarte profesionist a creat premisele acestui hobby. Și în 2017, la Salonul auto din Frankfurt, a fost prezentat conceptul Aspark OWL. Era rodul muncii de câțiva ani, din 2014, când echipa și-a propus să creeze

cel mai rapid vehicul absolut electric, cu accelerată 0-100 km/oră de doar două secunde. Și iată că după ce a incitat publicul exigent pe la diverse saloane, în noiembrie 2019, la Dubai (vă imaginați din ce motive?), niponii au prezen-

tat hypercarul de serie. Caroseria din fibră de carbon extraordinar, ușoară – doar 50 kg, a contribuit mult la reducerea masei bolidului – 850 kg. Patru motoare electrice, ce dezvoltă sumar 1985 c.p., pur și simplu îl „împușcă” din start – atinge 97 km/oră în doar 1,69 secunde! Fiți atenți – prețul sutimilor de secundă crește. Peste 10,6 secunde de la start, deja atinge viteza maximă de 400 km/oră. Nu e pentru drumurile noastre – mai degrabă pentru circuitul faimos din Nürburgring, Germania. Iar bateriile litiu-ion, de 64 kW, asigură autonomie pentru 450 km – nu e rău pentru început. Pentru cei 50 de clienți norocoși, dispuși să semneze cecul de 2,9 mln euro, automobilul va fi produs în Italia, la *Manifattura Automobili* Torino. Mai ieri deja erau acceptate 15 comenzi, contra unui avans de 50 mii de euro.

Provocarea Aspark pentru concurență este enormă. Ne așteaptă competiții fulminante.

Iurie SCUTARU

MARTIE

545 de ani de la nașterea lui MICHELANGELO (Buonarroti Michelangelo), pictor, sculptor, arhitect, inginer, militar și poet italian, titan al Renașterii (6 mar. 1475 – 18 feb. 1564).

140 de ani de la nașterea lui Teodor NEAGĂ, profesor, membru în Sfatul Țării (8 mar. 1880 – 20 mai 1943).

100 de ani de la nașterea lui Nicolaas BLOEMBERGEN, fizician, profesor, cercetător științific american de origine olandeză, a studiat rezonanța magnetică nucleară, laureat al Premiului Nobel pentru fizică (11 mar. 1920 – 5 sep. 2017).

80 de ani de la nașterea lui Spiru HARET, actor de teatru (12 mar. 1940 – 24 sep. 1999).

85 de ani de la nașterea lui Liviu DAMIAN, poet, publicist, eseist și traducător (13 mar. 1935 – 20 iul. 1986).

190 de ani de la nașterea lui Paul Johann Ludwig von HEYSE, scriitor german, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură (15 mar. 1830 – 2 mar. 1914).

125 de ani de la nașterea lui Ion BARBU (Dan BARBILIAN), matematician și poet, reprezentant al modernismului literar românesc (19 mar. 1895 – 11 aug. 1961).

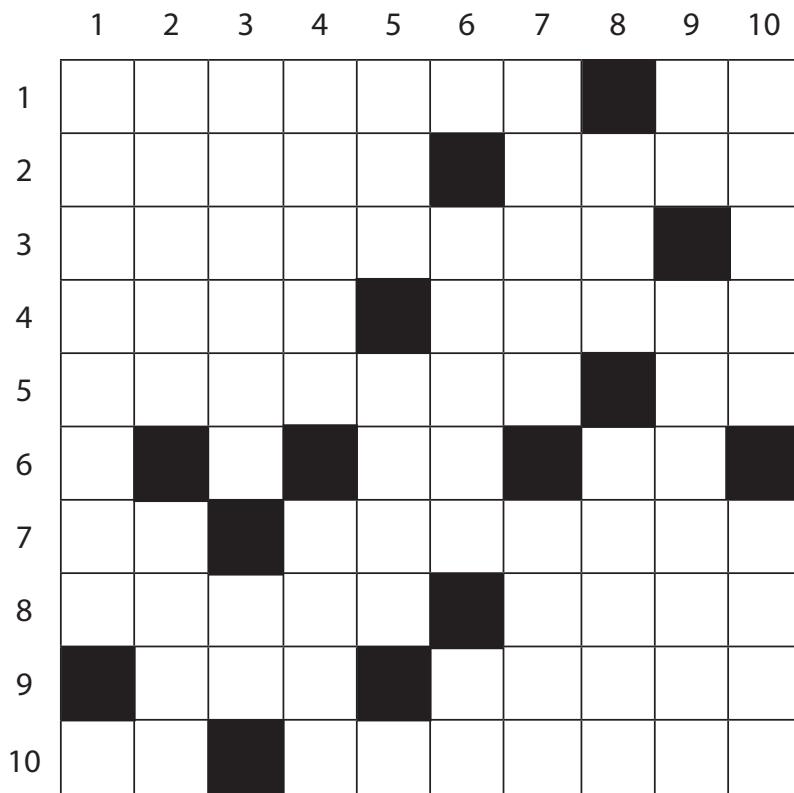
75 de ani de la fondarea Colegiului de Muzică Ștefan Neaga din Chișinău (22 mar. 1945).

65 de ani de la nașterea lui Ion TIGHINEANU, fizician, profesor universitar, doctor habilitat în științe fizico-matematice, membru titular (și președinte) al Academiei de Științe a Republicii Moldova (22 mar. 1955).

175 de ani de la nașterea lui Wilhelm Conrad RÖNTGEN, fizician german, Laureat al Premiului Nobel pentru Fizică (27 mar. 1845 – 10 feb. 1923).

cuvinte încrucișate

Rubrică susținută de Igor GROSU

trei variante – un răspuns

Cuvântul *eponim* înseamnă: 1. Grad militar; 2. Magistrat în Antichitate; 3. Dă numele unui oraș sau regiuni.

frământări de minte

Din care parte bate vântul la Polul Nord?

argus

În hotel, la parter au fost cazate 4 persoane. La primul etaj – 8; la al doilea – 10. Unde este solicitată mai des ascensorul?

ORIZONTAL: 1. Model – Se află pe cal. 2. Umbrelă – Smerit. 3. Mâncare rece din carne (pl.). 4. Prieten – Dans cubanez. 5. Măritiș – Orașul din stânga. 6. Suprafață agricolă – Vas. 7. Prima pe scară (muz.) – Valoros. 8. Insule în formă de inel – A reveni...la început! 9. Ecou fără capăt! – Apucătură. 10. Aluminiu – Cauză.

VERTICAL: 1. Material de construcție din argilă. 2. Cupru cu zinc – Metal tare. 3. Scăpare – Ocol prin stângă! 4. Animal cu ace – Copac înalt. 5. Culcuș – Puternici. 6. Felicitare – Nichel. 7. Suferit – Din Tracia. 8. Actor de pantomimă – Negustori de oi. 9. Sub do – Piatră mare. 10. Loc în biserică – Vigoare.

Răspunsurile corecte — nr. 12, 2019

cuvinte încrucișate

9. A.R. Ecrane. 10. Os. Necăji.

argus

ORIZONTAL: 1. Revelion. 2. Ecou. Rr. As. 3. Cui. Cotor. 4. I.S. Cod. 5. Total. V.Z.E.E. 6. An. Pată. Cc. 7. Picătură. 8. Sat. Baraj. 9. Parale. Ani. 10. Olan. Late.

trei variante – un răspuns

Iată varianta:

Cuvântul *tupilat* înseamnă:
1. Ascuns; 2. Ghemuit.

VERTICAL: 1. Recital. Po. 2. E-cuson. Şal. 3. Voi. Pară. 4. Eu. Căpitän. 5. Colac. 6. Irod. Tabel. 7. Ort. Vată. 8. Orz. Urat.

frământări de minte

La sfârșit de an vrabia trece
în celălalt.

Cornelius David KRIEGHOFF (1815–1872): PEISAJ DE IARNĂ

Născut în Amsterdam. Este cel mai popular pictor canadian al secolului al XIX-lea. Krieghoff este renumit pentru picturile sale despre peisajele canadiene și viața canadiană în aer liber. Este cunoscut pentru scenele sale de iarnă, unele pictate într-o serie de variante.

Recordul de licitație pentru un tablou de Cornelius Krieghoff este de 158.350 de dolari (171.000 de dolari canadieni). Acest record a fost stabilit de indienii Caughnawaga la Camp, o pictură în ulei pe pânză, vândută pe 29 mai 2007 la Joyner Waddington (Toronto).

Alte lucrări: AUTOPOURTRET, POARTA CU TAXĂ, BLIZZARDUL, FERMA HABITANT, DRUMUL RÂULUI, LOCUITORI.

DIN NUMĂRUL URMĂTOR:

poezie: Rodica GOTCA.

câștigătorii concursului-loterie.

intersecții: *Bărbații de ziua femeilor* de Andreea ESCA.

poftă bună: Brânza misterioasă.

pagina muzelor: Billie EILISH.

FONDATOR:
MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII
ȘI CERCETĂRII

NOI

Fondat 1930
Serie nouă 1990

Redactor-șef:
Valerie VÖLONTIR

Iuliana ȘCHIRCĂ
secretar responsabil

Leo BORDEIANU
redactor de secție

Ianoș VRANCEAN
redactor artistic

Valentin GUTU
stilizator

Lucia STEGARESCU
corector

Valeria PRODAN
operator

Alina BODROVA
contabil-șef

Sergiu FRUNZĂ
șofer

Comanda 314
Formatul 60x90 1/2
Coli de tipar 5
Tiraj — 1540 ex.

WE
(in Romanian Language)
Monthly magazine for
children and teenagers

ADRESA REDACȚIEI:
Revista NOI,
str. Al. Pușkin 22,
MD - 2012 mun. Chișinău
Telefoane:
022 23 31 91; 022 23 37 25;
022 23 36 45; 022 22 22 45
Fax: 022 23 31 91
E-mail: revistanoi1930@yahoo.com
Facebook.com/ Revista NOI
www.revistanoi.md

Revista este tipărită
la Tipografia Centrală

Înregistrată la Camera Înregistrării
de Stat pe 11.08.2008
cu nr. 1003600012713

Vă rugăm să indicați la sfârșitul
textelor, pe versoul desenelor și foto-
grafilor, prenumele, numele, vîrstă,
clasa în care învățați, adresa com-
pletă, numărul de telefon.

Indice 31239
Post-restant 34239
Prețul 17 lei

20002 >

ÎN PLEN

Valerie VOLONTIR